

MÜSTƏQİLLİYİMİZ ƏBƏDİDİR, DAIMİDİR, DÖNMƏZDİR!

HƏRBİ AND

№ 16 (1025) 10 may 2024-cü il

Həftəlik ictimai-siyasi qəzet

(Qəzet 15 noyabr 2002-ci ildən nəşr olunur)

Qiyməti: 50 qəpik

Dövlət Xidməti 102 yaşlı veteranı təltif etdi

Səh. 2

Harbi qulluqlara daimi mənzillərin verilməsi prosesi davam edir

Səh. 2

"Bu gün türk ordusu dediyimiz model bütün dünya da danışılan vəziyyətə gəlib"

Səh. 4

Sən mənim yarımçıq qalmış hekayəmsən!

Səh. 7

"Azərbaycan-Türkiyə bir ananın əkiz övladlarıdır"

Səh. 11

Prezident İlham Əliyev və Prezident Rumen Radev mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər

Mayın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radev mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Səh. 3

Türkiyənin Milli Müdafiə Universitetinin nümayəndə heyəti ölkəmizdə səfərdədir

Mayın 6-da Azərbaycan Respublikasının müdafiə nazirinin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kerim Vəliyev professor Talat Canbolat və general-leytenant Yaşar Kadioğlunun rəhbərlik etdikləri nümayəndə heyəti ilə görüşüb. Türkiyəli qonaqlar "Xarici tədris gəzintisi" çərçivəsində Fəxri xiyabanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın məzarlarını, həmçinin Şəhidlər xiyabanı və Türk Şəhidliyini ziyarət edərək əkil və gül dəstələri qoyub, xatirələrinə dərin ehtiram nümayiş etdiriblər.

Prezident İlham Əliyev və Prezident Rumen Radev mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər

6 may

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 6-da Rusiya Federasiyası Həştərxan vilayətinin qubernatoru İqor Babuşkini qəbul edib.

Görüşdə Azərbaycan ilə Rusiya Federasiyası arasında dostluq münasibətlərinin müxtəlif sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini bildirilərək, ölkəmizin Rusiyanın ayrı-ayrı regionları, o cümlədən Həştərxan vilayəti ilə həyata keçirdiyi əməkdaşlığın bu işə öz töhfəsini verdiyi vurğulandı.

Azərbaycan Prezidentinin bu yaxınlarda Rusiyaya uğurlu səfəri qeyd olunaraq, bu səfərin əlaqələrimizin daha da möhkəmlənməsini nümayiş etdirdiyi bildirildi. Dövlətimizin başçısı bu səfər çərçivəsində Rusiya Prezidenti ilə birlikdə Baykal-Amur Magistralının 50 illik yubileyi münasibətilə Moskva-da dəmir yolu sahəsinin veteranları və işçiləri ilə birgə görüşündə tədbir iştirakçılarının Ulu Öndərin bu layihənin reallaşmasındakı xidmətlərini böyük hörmətlə yad etmələrindən məmnunluğunu bildirərək vurğuladı ki, bu, münasibətlərimizin səmimiyyətini nümayiş etdirir və qürur hissi doğurur.

Həştərxan vilayətinin qubernatoru, ilk növbədə, İlham Əliyev prezident seçkilərində inamlı qələbə münasibətilə təbrik edərək, bunu Azərbaycan xalqının dövlətimizin başçısına sonsuz etimadı kimi dəyərləndirdi.

Prezident İlham Əliyev təbriklərə və xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirdi.

İqor Babuşkin ötən il Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə Həştərxanda geniş miqyasda bir sıra təntənəli tədbirlərin keçirildiyini deyərək bununla bağlı hazırlanmış xatirə fotoalbomu dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev Həştərxanda Ümummilli Liderin xatirəsinə göstərilən yüksək ehtiramı görə minnətdarlığını bildirərək, bunu ölkəmiz və xalqımız arasında dostluğun nümunəsi olduğunu dedi.

Həştərxan vilayətinin qubernatoru Xəzəryanı ölkələri əhatə edən və dostluq rəmzi olan "Xəzər - Dostluq dənizi" devizi altında həyata keçirdikləri motoyürüşə Azərbaycan hökumətinin dəstəyinə görə minnətdarlığını ifadə etdi.

Söhbət zamanı Heydər Əliyev Fondunun Həştərxanda reallaşdırdığı layihələrin önəminə toxunuldu.

Görüşdə əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

7 may

Mayın 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Slovakiya Respublikasının Baş naziri Robert Fitso ilə təkbətək görüşü olub.

Prezident İlham Əliyev Baş nazir Robert Fitsonu qarşıladı.

Sonra birgə foto çəkdirildi.

Mayın 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Slovakiya Respublikasının Baş naziri Robert Fitso ilə geniş tərkibdə görüşü keçirilib.

Mayın 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Slovakiya Respublikasının Baş naziri Robert Fitsonun iştirakı ilə Azərbaycan-Slovakiya sənədlərinin imzalanması mərasimi olub.

Mayın 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Slovakiya Respublikasının Baş naziri Robert Fitso mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Mayın 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin adından Slovakiya Respublikasının Baş naziri Robert Fitsonun şərfinə rəsmi nahar verilib.

8 may

Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfərə gələn Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radevin mayın 8-də rəsmi qarşılanma mərasimi olub.

Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydana Bolqarıstan Prezidentinin şərfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüşdü.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Bolqarıstan Prezidenti Rumen Radevi və birinci xanım Desislava Radevani qarşıladılar.

Fəxri qarovul dəstəsinin rəisi Bolqarıstan Prezidentinə raport verdi.

Bolqarıstan Respublikasının və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirildi.

Azərbaycan nümayəndə heyəti Bolqarıstan Prezidenti Rumen Radev və birinci xanım Desislava Radevaya, Bolqarıstan nümayəndə heyəti isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya təqdim olundu.

Fəxri qarovul dəstəsi hərbi marşın sədaları altında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Bolqarıstan Prezidenti Rumen Radevin qarşısından keçdi.

Dövlət başçıları rəsmi foto çəkdirildilər.

Mayın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radev ilə təkbətək görüşü olub.

Mayın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radevin iştirakı ilə Azərbaycan-Bolqarıstan sənədlərinin imzalanması mərasimi olub.

Mayın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın adından Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radevin və birinci xanım Desislava Radevanın şərfinə rəsmi nahar verilib.

Mayın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti Rumen Radev ilə geniş tərkibdə görüşü keçirilib.

Mayın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Bolqarıstan Respublikası

Qəhrəmanı adına layiq görülüb, 170 mindən artıq əsgər və zabiti-miz müxtəlif orden və medallarla təltif edilib.

Azərbaycan diviziyaları Qafqazdan Berlinədək şanlı döyüş yolu keçib, yüzlərlə həmyerlimiz isə partizan dəstələrinin tərkibində vuruşub. Bu Qələbədə Azərbaycan nefti həlledici rol oynayıb. Azərbaycan sovet ordusu üçün yənə nacaq-sürtkü materiallarının əsas tədarükçüsü olub. Mühərrik yağlarının 90 faizi, benzinin 80 faizi, neftin isə 70 faizi Azərbaycan tərəfindən təchiz edilib.

Bu müharibədə şərfəli döyüş yolu keçmiş Azərbaycan övladlarının tarixi şücaətləri hər zaman əh-tiramla anılıb. Xalqımızın Ümum-milliləri Heydər Əliyev hakimiyyətdə olduğu bütün dövrlərdə müharibə veteranlarına xüsusi diqqət və qayğı göstərərək, onları "xalqımızın qızıl fondu" adlandırır. Prezident İlham Əliyev də müharibə veteranlarının sosial problemlərinin həllini daim diqqət mərkəzində saxlayır, 9 May - Qələbə bayramı ərəfəsində onlara maddi yardımlar göstərilir. Azərbaycan Prezidentinin 2024-cü il 2 may tarixli Sərəncamı ilə 1941-1945-ci illər müharibəsində iştirak etmiş şəxslərə 2000 manat məbləğində, ikinci Dünya müharibəsində həlak olmuş və ya sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin dul arvadlarına, həmin dövrdə arxa cəbhədə fədakar əməyinə görə orden və medallarla təltif edilmiş şəxslərə, ikinci Dünya müharibəsi illərində döyüş cəbhələrinin arxa hüduqları, yaxud döyüşən donanmaların əməliyyat zonaları daxilində ordunun və donanmanın mənafeyi üçün tapşırıqları yerinə yetirmiş xüsusi birləşmələrin işçilərinə, ikinci Dünya müharibəsi dövründə Leningrad şəhərinin müdafiəsinə görə müvafiq medal və döş nişanı ilə təltif edilmiş şəxslərə, habelə Leningrad şəhərinin mühasirəsi iştirakçılarına 1000 manat məbləğində bircəfəlik maddi yardım verilib. Bütün bunlar bir daha sübut edir ki, müharibə veteranlarına hərtərəfli diqqət və qayğı Azərbaycanda dövlət siyasətinin başlıca prioritetlərindən biridir.

nın Prezidenti Rumen Radev mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

9 may

Mayın 9-da faşizm üzərində tarixi Qələbədən 79 il ötür.

Bu münasibətlə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, tank qoşunları general-mayoru Həzi Aslanovun məzarını ziyarət edərək abidəsi önünə gül dəstəsi qoyub, müharibədə həlak olan bütün Azərbaycan övladlarının xatirəsinə ehtiramla anıblar.

Qeyd edək ki, Azərbaycan xalqı faşizm üzərində tarixi Qələbəyə mühüm töhfələr verib. Bu Qələbənin qazanılmasında çox böyük payı olan xalqımız 600 min oğul və qızını cəbhəyə yola salıb. Onların 300 mindən çoxu döyüşlərdə qəhrəmanlıqla həlak olub. Həmin müharibə zamanı göstərdikləri igidliyi görə Azərbaycanın 130-dan çox nümayəndəsi Sovet İttifaqı

Azərbaycan xalqı artıq dördüncü ildir ki, 1941-1945-ci illər müharibəsində faşizm üzərində Qələbəni 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində əldə olunmuş şəhər Zəfərini doğurduğu sevinc hissi ilə birgə ikiqat qürurlu qeyd edir. Xalqımızın 30 il uğrunda mübarizə apardığı ədalət nəhayət Zəfər çaldı. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etdi.

Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə və 1941-1945-ci illər müharibəsində canlarından keçmiş bütün oğul və qızlarımızın əziz xatirəsi xalqımızın qəlbində əbədi yaşayacaq.

"Bu gün türk ordusu dediyimiz model bütün dünyada danışılan vəziyyətə gəlib"

rinin dövlət ənənəsindədir:

Türkiyənin milli müdafiə naziri Yaşar Güler Baş Qərargah rəisi və hərbi hissələrin komandirlərinin iştirakı ilə keçirilən müşavirədə deyib ki, "Dost ölkələr Ankaradan Türkiyə ordusuna bənzər silahlı qüvvələrin yaradılmasına yardım etməyi xahiş edirlər".

Yaşar Gülerin sözlərinə görə, Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin strukturuna bənzər silahlı qüvvələrin formalaşdırılmasına səy göstərilməsinin özü müasir Türkiyənin nüfuzunun və uğurlarının göstəricisidir: "Bu gün Ankara həm müttəfiq dövlətlərlə birgə strategiyaların işlənilməsinə, həm də ailəsinin bir hissəsi olduğu türk dövlətlərinin gücünü tam şəkildə ortaya qoymağa çalışır".

Azərbaycan ordusu da Türkiyə modelinə keçmək üçün illərdir hərbi islahatlar aparır və qardaş ölkə ilə birgə işlər görülmür. Türkiyə silahlı qüvvələrinin üstünlüyü nədir? Dost ölkələrin belə yardım istəmələrinin səbəbi nədir?

Türkiyənin Azərbaycandakı sabiq hərbi ataşesi, ehtiyatda olan general Yücel Karauz Herbiand.az-a bildirib ki, Türkiyənin üstünlüyü Türk Silahlı Qüvvələ-

denizdə nə qədər güclü olması vacibdir".

Ehtiyatda olan generalın sözlərinə görə, hazırda Türkiyə Silahlı Qüvvələri sülhməramlı missiyalar, təlim və ya müxtəlif fəaliyyətlər çərçivəsində dünyanın 13 müxtəlif ölkəsində xidmət edir:

"İndiyədək hərbi məktəblərimizdə 61 ölkədən 40 minə yaxın hərbi qulluqçu təhsil alıb. Hazırda 2024-cü ildə təxminən 35 ölkədən 5000-ə yaxın tələbə təhsil alır. Türkiyə dünyanın demək olar ki, ən çox hərbi ataşesi olan ölkədir, təxminən 88 ölkədə hərbi ataşelik var. Bundan əlavə, hazırda ikitərəfli müqavilələr əsasında təxminən 45-ə yaxın ölkə ilə hərbi təlim sahəsində əməkdaşlıq fəaliyyətləri həyata keçirilir. Xüsusilə, 1974-cü ildə Kipr əməliyyatından sonra təbiiq edilən embarqoları nəzərə alsaq, Türkiyə Silahlı Qüvvələri istifadə etdikləri silah və qurğuların milliləşdirilməsinə və hazırlanmasına diqqət yetirib. Əvvəl 20-30 % səviyyəsində olan milli silahlar və döyüş silah sistemləri, indi bəzi rəqəmlərdə 80%, bəzi göstəricilərdə isə hətta 95%-ə çatıb. Ona görə də hərbi təlim, təşkilatlanma və doktrina fəaliyyətlərini müdafiə sənayesi ilə birləşdirdikdə türk ordusunu dünyanın 10-cu, NATO-nun ikinci ən güclü ordusu vəziyyətinə gətirməkdədir. Başqalarında olan təhsil sistemi və ya silahlı qüvvələr baxımından bəzi məlumatlarla təmin olunmayan ölkə deyil, artıq özünün istehsal etdiyi silah sistemlərindən istifadə edən bir ölkəyə çevrilib. Ona görə də bu gün artıq Azərbaycanda da Ali Baş Komandan, Cənab Prezident tərəfindən irəli sürülən türk ordusu dediyimiz model bütün dünyada da-

nışılan vəziyyətə gəlib".

Yücel Karauz qeyd edib ki, Şuşa Bəyannaməsindən sonra Türkiyə və Azərbaycan orduları bir millət-iki dövlət-bir orduya çevrilib:

"Təbii ki, Şuşa Bəyannaməsindən sonra İstanbul bəyannaməsi ilə türk dövlətlərinin təşkilatına çevrilən ölkələr - Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan, qismən də Türkmənistanla hərbi əlaqələr koordinasiya şəkildə davam edir. Ona görə də 13 ölkədə hərbi birlik kimi mövcud olan türk silahlı qüvvələrinin başqa ölkələrdə təxminən 20 təlim qrupları var. Yəni, həmin ölkələrdə istər qərargah, təşkilatçılıq, istərsə də orduların hazırlanması üçün əsgər hazırlığı və təlimi ilə bağlı bölmələr fəaliyyət göstərir. Dünyada bu cür fəaliyyətlər - əsgər toplamaq, yetişdirmək, öz ölkələrində başqa ölkələrdən gələnlərə hərbi məktəblərdə əsgər yetişdirmək və öyrətmək var. Hərbi ataşelərin sayına baxdıqımızda Türkiyə bütün bu fəaliyyətlərin birləşməsi baxımından dünyada ilk beşlik arasında yer alacaq ölkədir. Hətta demək olar ki, ABŞ və Rusiyadan sonra üçüncü sıradadır. Quruda, dənizdə və havada mövcud dünya təcrübələrini birləşdirə bilən, sonra NATO konsepsiyası ilə inteqrasiyaya nail olan ikinci ölkə yoxdur. Türkiyə-Azərbaycan hərbi əlaqələri Şuşa Bəyannaməsi ilə məhdudlaşmır. 1992-ci ildən bəri dünyada iki ordunun olmadığı qədər təhsil, doktrinal və təşkilati baxımdan daha yaxın olan ikinci bir ölkə yoxdur. Eyni zamanda, müdafiə sənayesi ilə inteqrasiyası olan ikinci bir ölkə də yoxdur. Bu gün artıq türk ordu modeli ilə bərabər Türkiyə-Azərbaycan İnformasiya Ordusu modeli, müştərəklilik və koordinasiya fəaliyyətləri dünya səviyyəsindəki akademiyalarda öyrədilən ana mövzuya çevrilib. Bu vəziyyət dostu inam, düşməne qorxu salmaqdadır".

Bəxtiyar CƏFƏRLİ

Türkiyənin Los-Ancləsdeki konsulunu qətlə yetirən, ömürlük həbs cəzası alan, iki dəfə əfv və düşsə də, etdiyi qatli cinayətə görə, qərara veto qoyularaq azadlığa buraxılmayan, amma 2021-ci ildə azad olunan Hambig Sasunyan indi də Ermənistanda etiraz aksiyasının iştirakıdır.

Hambig Sasunyan azad olunduqda Türkiyə bunu pislədi. Və ancaq pislədi. Amma Sasunyan azad olunduqdan sonra Ermənistan köçdü. Bu gün o Ermənistan hökumətinin Azərbaycanla və Türkiyə ilə münasibətləri nizamlamağa qarşı çıxanlarla bir yerdədir.

Türkiyə isə sanki buna biganə kimi görünür

Baş verənləri Herbiand.az-a şərh edən politoloq Turan Rzayev

"Türkiyənin yanaşması indiki məqamda doğrudur"

bildirdi ki, Hambig Sasunyan türk diplomatı qətlə yetirən qatli terrorçulardan biridir:

"Türkiyə kimi bir ölkənin bu məsələyə reaksiya bildirməsi, Türkiyənin prestijinə bir qədər uyğun gəlməyəcək".

Politoloqun sözlərinə görə, hansısa bir qərar Türkiyənin o şəxsi ciddiyyə aldığını kimi görünəcəkdir və hətta bu şəxs Türkiyənin bu reaksiyasından çəsinənənib yenedən belə bir hadisə törədə bilər:

"Bu baxımdan Türkiyənin yanaşması indiki məqamda doğrudur. Lazım gələrsə, Ermənistan hakimiyyətinə müvafiq müraciət edilər və həmin şəxsin həbs edilməsi təmin edilə bilər".

Ədəbiyyat İnstitutunda “Azərbaycan ədəbiyyatında Heydər Əliyev obrazı: tarixi gerçəklikdən ideala” adlı elmi sessiya keçirilib

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda “Azərbaycan ədəbiyyatında Heydər Əliyev obrazı: tarixi gerçəklikdən ideala” adlı elmi sessiya keçirilib. Tədbir Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 101-ci ildönümünə həsr olunub.

Əvvəlcə görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin zəngin irsini əks etdirən kitab sərgisi nümayiş etdirilib.

Elmi sessiyanı giriş sözü ilə AMEA-nın prezidenti, Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru akademik İsa Həbibbəyli açaraq Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan dövləti qarşısında tarixi xidmətlərindən danışıb. Bildirib ki, hər il ənənəvi olaraq Ulu Öndərin doğum gününü, anım günü ərəfələrində, eləcə də müxtəlif zamanlarda Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə həsr olunmuş konfranslar, elmi sessiyalar, dəyirmi masalar təşkil edilir və bu tədbirlər özünəməxsusluğu ilə seçilir. Akademik İsa Həbibbəyli bu il Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 101-ci ildönümünün ilk dəfə olaraq ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam təmin edilmiş Azərbaycanda tənənə ilə qeyd edildiyini vurğulayıb.

AMEA rəhbəri bildirib ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev 25 sentyabr 1990-cı ildə Milli Məclisdə deputatlığa namizəd olarkən seçicilərlə görüşü zamanı ən böyük arzusunun ölkəmizin ərazi bütövlüyünü tam bərpa etmək və Azərbaycanın

müstəqilliyini əbədi etmək olduğunu söyləyib. Ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi istiqamətində Ulu Öndərin böyük addımlar atıldığını deyən AMEA rəhbəri 1994-cü ildə cəbhədə atəşkəsə nail olunmasının Heydər Əliyevin tarixi xidməti olduğunu və dahi liderin bununla ölkəyə sabitlik gətirdiyini vurğulayıb.

Akademik İsa Həbibbəyli Ulu Öndərin xalqımız qarşısında ən böyük xidmətlərindən birinin özündən sonra siyasi varis hazırlayaraq Azərbaycanın gələcəyini də düşünməsi olduğunu deyib. O, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə tarixi ərazilərimiz üzərində ölkəmizin tam və qəti qələbəsinin təmin edildiyini bildirib. Diqqətə çatdırıb ki, Prezident İlham Əliyevin adı Azərbaycanın çoxəsrlik tarixinə Qalib Ali Baş Komandan kimi qızıl həflərlə yazılıb. 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılmış Qələbə və bir gündən də az çəkən antiterror tədbirləri ilə Azərbaycanın dövlət suverenliyi tam bərpa olunub. Həmçinin 2023-cü il noyabrın 8-də Xankəndi şəhərində Vətən müharibəsində əldə edilən Zəfərin üçüncü ildönümü münasibətilə keçirilən hərbi parad Prezident İlham Əliyevin qalib sərkərdə, qətiyyətli, cəsərtli, uzaqgörən dövlət başçısı olduğunu bir daha dünyaya bəyan edib.

“Azərbaycanın çoxəsrlik dövlətçilik tarixində Heydər Əliyev epoxasının müstəsna yeri var. Bu böyük tarixi şəxsiyyət müs-

təqil Azərbaycanın yaradıcısı kimi mühüm missiyanı şərəflə həyata keçirmişdir”, - deyən alim 2023-cü ilin ölkəmizdə “Heydər Əliyev İli” kimi yadda qaldığını və həmin ilin Heydər Əliyev ideyalarına yenidən qayıdış, onun çoxşaxəli ictimai-siyasi fəaliyyətinin elmi-nəzəri, publisistik təhlili, görkəmli şəxsiyyətlə bağlı yeni tədqiqatların meydana çıxması, irsinin gələcək nəsillərə çatdırılması, Ulu Öndərin dünyaya yenidən tanınması baxımından özünəməxsusluğu ilə seçildiyini bildirib. O, “Heydər Əliyev İli” çərçivəsində AMEA-da 52 kitab və monoqrafiyanın, həmçinin 16 konfrans materialının çap edildiyini diqqətə çatdırıb.

AMEA prezidenti qeyd edib ki, alimlərimiz Ümummilli Liderin həyatı və fəaliyyətinin dərin-

şəxsiyyətlə bağlı yeni fundamental monoqrafiyaların hazırlandığını deyib.

Tədbirdə, həmçinin Ədəbiyyat İnstitutunun Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri AMEA-nın müxbir üzvü Tehran Əlişanoğlu, Uşaq ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri filologiya elmləri doktoru, dosent Elnarə Akimova, XX əsr (Sovet dövrü) Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri filologiya elmləri doktoru, professor Asif Rüstəmli, Ədəbiyyat İnstitutunun elmi katibi filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aygün Bağırılı və Ədəbiyyat institutunun direktorunun müşaviri filologiya elmləri doktoru Əlizadə Əsgərli mövzu ilə bağlı çıxış ediblər.

Çıxışlarda bildirilib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbay-

dən öyrənilməsinə, dahi şəxsiyyətin Azərbaycan dövləti və xalqı qarşısındakı tarixi xidmətlərinin elmi cəhətdən əsaslandırılmış şəkildə ictimaiyyətə çatdırılmasını özünün borcu hesab edir. Akademik İsa Həbibbəyli Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu tərəfindən “Heydər Əliyevin bədii obrazı: tarixilik və müasirlik” adlı ikicildlik monoqrafiyanın və Heydər Əliyevin Azərbaycan ədəbiyyatı ilə bağlı Fərman və Sərəncamlarından ibarət kitabın nəşrə hazırlandığını bildirib. O, Ədəbiyyat İnstitutunda Heydər Əliyev irsinin elmi əsaslarla daha dərinləndirildiyini, dahi

cana rəhbərliyinin bütün dövrlərində, ictimai-siyasi fəaliyyətində elmə, mədəniyyətə, ədəbiyyat və sənətə önəm verib, yaradıcılıq sahələrinə həssas yanaşmış, onun qorunub saxlanması və inkişafı qayğısına qalıb. Dünyaşöhrətli siyasi xadim Heydər Əliyev öz müdrik fəaliyyəti ilə müasir tariximizin ən şanlı və parlaq salnaməsini yaradıb. Buna görə də Ümummilli Liderimizin xalqa xidmətdə keçmiş parlaq və mənalı ömrünün hər anı siyasi təqvimimizdə özünəməxsus yerə malikdir.

İran o gücdə deyil ki, Ermənistanla hərbi saziş imzalasın - Sadiq İsabəyli

Ermənistan parlamentinin milli təhlükəsizlik komissiyasının üzvü Anna Qriqoryan İrana səfəri və orada verdiyi açıqlamalar Azərbaycan cəmiyyətində birmənalı qarşılanmadı. Qriqoryan səfər zamanı İran mətbuatında verdiyi müsahibələrində İran və Ermənistan arasında hərbi sazişin imzalanmasının tərəfdarı olduğunu qeyd edib. Bunun gələcəkdə real olacağı halda regionda hansı proseslərin baş verə biləcəyi diqqətçəkən məqamlardandır.

Mövzunu Herbiand.az-a şərh edən Savalan Araşdırmalar Mərkəzinin (SAM) rəhbəri Sadiq İsabəyli bildirib ki, Anna Qriqoryanın müxalifət partiyasından olduğunu nəzərə alsaq, bu səfərin önəmli detallarını görmək olar:

“İran Qriqoryanın müsahibələri geniş şəkildə təqdim etməklə bunun üzərindən istədiyi bəzi məsələləri gündəmə gətirmə planı olduğunu nümayiş etdirir”.

Sadiq İsabəyli hesab edir ki, İranda bəzi mətbu orqanlarında Anna Qriqoryanın adından Azərbaycan İranın təzyiği altında Zəngəzurda imtina etdi başlıqlı yazılarla bir daha onu göstərir ki, bu bölgədə geopolitik ağırlıq və güc İranın əlindədir. Və İran istədiyini Cənubi Qafqazda müxtəlif ölkələrə, o cümlədən Azərbaycana dikte edə bilər:

“İranın əsas maraqlarından biri budur ki, Cənubi Qafqazda geopolitik sürəclərə təsir etmə mexanizmlərini öz əllərində saxlasın. Və bunun üçün də bir çox variantlar hazırlayıblar. O cümlədən hərbi təhlükəsizlik münasibətlərinin Ermənistanla formalaşdırılması məsələsi də bura daxildir. Hələ 3 il öncə İran İslam İnqilabı Keşikçiləri Korpusu və onun keçmiş komandandiri Möhsin Rizayiyə yaxın olan Müqavimət cəbhəsinin siyasi katibi Hüseyn Kənanı Müqəddəm müsahibəsində bildirmişdir ki, İranın ideoloji ordu var və bu ordu əsasında biz bölgədə söz sahibi ola bilərik. Çünki ideoloji ordu savaşağı özünə bir cihad bilir. Və bu mənada İran Ermənistanla hərbi mövcudluğunu artırmaqlıdır”.

tandakı hərbi mövcudluğunu artırmaqlıdır”.

SAM-ın rəhbəri bunu onunla əsaslandırır ki, İranın Ermənistanla hərbi münasibətlərinin genişləndirilməsi bir başa NATO-nun bu bölgəyə gəlməsinin qarşısının alınması məqsədi daşıyır:

“Bu həm də bir başa Azərbaycan və Türkiyənin hərbi gücünün qarşısında durması məsələsini özümdə ehtiva edir. Və eyni halda İranın regionda geosiyasi dəyişikliklərin qarşısında durma imkanlarını artırır. Bu anlamda Hüseyn Kənanı Müqəddəm belə bir təklif irəli sürür ki, biz mütləq Ermənistanla hərbi və kəşfiyyat müqavilələri imzalamalıyıq. Ermənistanla İranın hərbi bazası yaradılmalıdır. İran və Ermənistan arasındakı yaranmış bu bazalar əsasında biz bölgədə Türkiyə və Azərbaycanın güclənmə imkanlarını zəiflətməliyik”.

SAM-ın rəhbəri II Qarabağ savaşı başlamazdan öncə İranın müxtəlif universitetlərində araşdırmalar aparıldığına diqqət çəkdi. Bildirdi ki, bunun əsas məqsədi Azərbaycana təzyiç metodlarının araşdırılması idi:

“Bu araşdırma İranın bu parametrlərdən necə istifadə edə biləcəyini öyrənmək məqsədi daşıyırdı. Bu istiqamətdə aparılan araşdırmalarda əsasən qoyulan parametrlərdə təhlükəsizlik, hərbi gücün artırılması, Ermənistanla bu sahədə münasibətlərin gücləndirilməsi dayanırdı. Həmçinin siyasi və təhlükəsizlik baxımından Naxçıvanın siyasi girov olaraq İranın əlində saxlanması və Azərbaycanı geopolitik olaraq bu məsələdə asılı saxlamaq kimi niyyətlər də araşdırmanın aparılmasında əsas məqsədlərdən idi. Eyni halda bunu Zəngəzur məsələsi ilə də bağlayırdılar. Yeni Zəngəzur yolunun açılmamasına da çalışırdılar. Bu mənada Zəngəzur məsələsi ortaya çıxan kimi oranın qırmızı cizgiləri olduğunu söyləmişdilər. Və geopolitik sərhədlərin xəritəsinin dəyişdirilməsinə qarşı olduqlarını da açıqlamışdılar”.

Anna Qriqoryanın İran səfərinin önəmli məqamlarına diqqət çəkən Sadiq İsabəyli onun müsahibəsində anti-Qərb, anti-Azərbaycan, anti-Türkiyə siyasətini ortaya qoymasına çalışdığını vurğuladı:

“Burda vacib detal bu idi ki, Qriqoryan nə Türkiyənin, nə Azərbaycanın, nə də Qərb ölkələrinin bu bölgədə sülh və sabitlik yaranmasında maraqlı olmadığına diqqət çəksin. Qeyd etsin ki, onların verdikləri vədlər, Ermənistanla hər hansı yardım da boş söhbətlərdən başqa bir şey deyil. Və onun sözündən belə çıxsın ki, ermənilərin düşüncəsində Ermənistanın ərazi bütövlüyünün qorunmasında İranın əsaslı rol oynaya biləcəyi dayanır. Və bu anlamda İranla Ermənistan arasında hərbi sazişin olması zəruridir”.

canın, nə də Qərb ölkələrinin bu bölgədə sülh və sabitlik yaranmasında maraqlı olmadığına diqqət çəksin. Qeyd etsin ki, onların verdikləri vədlər, Ermənistanla hər hansı yardım da boş söhbətlərdən başqa bir şey deyil. Və onun sözündən belə çıxsın ki, ermənilərin düşüncəsində Ermənistanın ərazi bütövlüyünün qorunmasında İranın əsaslı rol oynaya biləcəyi dayanır. Və bu anlamda İranla Ermənistan arasında hərbi sazişin olması zəruridir”.

SAM rəhbəri burada İranın Azərbaycana xoş münasibətlərinin olmadığını bir daha gündüydü bildirdi. Qeyd etdi ki, hərbi təhlükəsizlik məsələsində rəsmi anlaşmalar olmasa belə İran Ermənistanı silahlandırmağa çalışır:

“Ayrı-ayrı ölkələrdən gələn silahlar İrana gedir. İranın üzərindən Ermənistanla göndərilir. Həm də İran çalışır ki, Ermənistanla müxtəlif siqnallar göndərsin. Yeni bizim də maraqlarımız dairəsindədir ki, Azərbaycanın hərbi, siyasi geopolitik gücünün artırılmasının qarşısında sizinlə bərabər durmaq və bu istiqamətdə biz əlimizdən gələni etməyə hazırıq”.

Sadiq İsabəyli hesab edir ki, İranın yanaşması həm də onun nə qədər ikiüzlü olduğunu, eyni zamanda Azərbaycana münasibətini ortaya qoymuş olur:

“Azərbaycan hər zaman çalışır ki, regionda sülhün, sabitliyin, əməkdaşlığın gündəmədə olması əsas məsələlərə çevrilsin. Amma biz görürük ki, İran o imkanları yaratmaq istəmir”.

Bu yandan heç də təsadüfi deyil ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev Ermənistanla göndərilən silahların Azərbaycanın hərbi istiqamətlərini, bütöv Azərbaycanı təhdid etdiyini görürsə, bu təhdidi aradan qaldıracağına söyləmişdir. Bu təbii ki, ciddi bir mesaj idi.

Digər tərəfdən isə İran o gücdə deyil ki, Ermənistanla hərbi saziş imzalasın və öz təhdidlərini bu cür rəsmiləşdirsin. Amma biz bilir ki, İran hər zaman çalışıb ki, Ermənistanı Azərbaycana qarşı gücləndirsin. Və Azərbaycana Ermənistan üzərindən təzyiqlərini artırmaqla geopolitik olaraq özündən asılı saxlasın. Təbii ki, onların başqa maraqları da var. Bu həm də o imkanı verir ki, İran erməni lobbisinin Qərbdəki təsir gücündən faydalanсын. Fransada, Amerikada İrana qarşı olan bəzi o siya-

si təzyiqlərin də qarşısında bu amildən istifadə etsin”.

SAM rəhbəri pərdənin arxa hissəsində prosesə başqa yöndən diqqət çəkmənin vacibliyini də vurğuladı:

“Amma digər tərəfdən biz görürük ki, İran Naxçıvanda da çox ciddi təxribat planları üzərində işləyir. Və hesab edirəm ki, bununla bağlı dövlətimiz ciddi şəkildə məşğul olmalıdır. Bunun həm siyasi, həm də təhlükəsizlik baxımından ciddi detalları var. Onlar qeyd edirlər ki, biz geopolitik anlamda Naxçıvanı əlimizdə girov olaraq saxlamalıyıq. Yeni Naxçıvan geopolitik anlamda nə qədər İrandan asılı olursa, bir o qədər də Azərbaycanın bölgədə apardığı siyasət İrandan asılı olur. Ona görə də İran həm siyasi, həm iqtisadi baxımdan istifadə edib Naxçıvanda öz nüfuzunu saxlamağa çalışmalıdır. Yeni İranın düşündüyü gedişat budur”.

Sadiq İsabəyli İranla Ermənistan arasında hərbi sahədə sazişin bağlanması reallığının indiki şəraitdə olduqca çətin görüldüyünü də diqqətə çatdırdı:

“Ermənistan hakimiyyətinə müxalif olan qüvvələrin İrana dəvət olunması, onların dilindən bir sıra bölgəsel proseslərə Azərbaycanla Ermənistan arasındakı münasibətlərin tənzimlənməsi yönündəki addımlara qarşı müxalif fikirlərin gündəmə gətirilməsi bu da İranın özünəməxsus ikiüzlü siyasətindən xəbər verir. Onlar yaxşı bilirlər ki, Azərbaycana qarşı İran bir başa hədə-qorxu dilində danışıq bilməz. Onlar çalışırlar ki, Ermənistan hakimiyyətinə müxalif olan qruplardan istifadə etsinlər. Anna Qriqoryanın İran səfərini bu mənada təhlil etmək mümkündür. Gələcəkdə belə səfərlərin yenidən olması gözləniləndir. Paşinyan hakimiyyətinə müxalif olan qrupları İrana dəvət etməklə onlar vasitəsilə bir sıra təhdidli mesajları verməkləri davamlı ola bilər. Bu mesajlar da ondan ibarətdir ki, İranla İrəvanın hərbi saziş imzalaması bir sıra bölgəsel təhdidlərə cavab olaraq gündəmə gətirilir. Və bu təhdidin aradan qaldırılmasında hərbi sazişin ortaya çıxması zərurəti vardır. Halbuki belə bir təhdid yoxdur. Əksinə Azərbaycanla Ermənistan arasında bir başa dialoqlar başlayıb. Və bu dialoqlar sülhə gedən sürəci özümdə ehtiva edir. Bununla bağlı bir çox ölkələr öz müsbət rəylərini bildiriblər. Və sözsüz ki, buna müxalif olan qüvvələr, həmçinin İran bu prosesin müsbət nəticələnməsini istəmir. Ona görə də, buna qarşı çıxaraq əngəl törətməyi düşünürlər. Lakin bütün hallarda belə bir hərbi sazişin imzalanması da mümkün görünür”.

Sən mənim yarımçıq qalmış hekayəmsən!

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Layihə çərçivəsində

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin dəstəyilə "Gənc nəslin milli mənlilik şüurunun inkişaf etdirilməsi və vətənpərvərlik hisslərinin tərbiyəsi" istiqaməti üzrə layihə çərçivəsində hazırlanıb.

Əvvəli ötən sayımızda...

Döyüş yoldaşları Qəzənfərle bağlı xatirələrini bölüşərkən onun igidliyindən fəxrlə danışır-dılar:

"Oktyabrın 4-də çətin hava şəraitində ön xəttə yerləşən sursat məntəqəsinə təminat aparılmalı idi. Əks halda çoxlu itkilərimiz ola bilərdi. Qəzənfər bu təhlükəli yolu çətinliklə qət edib sursatı döyüşçülərə çatdırma bilmişdi. Qazilərimizin bir çoxu sağ qaldıqlarına görə Qəzənfərə borclu olduqlarını deyirlər. Bir döyüş yoldaşı deyir: "Elə yerdə yaralanıb qalmışdım ki, xilas olacağıma heç gümanım yox idi. Məni Qəzənfər xilas etdi". Bir başqası xatırlayır: "Qəzənfər məni xilas etməyə gələndə dedim: "Qəzənfər, gəlmə, düşməni vura bilər sən". O isə cavabında: "Xalaoğlu, ya ikimiz də şəhid olacağıq, ya da xilas olacağıq".

Zöhrə xanım həyat yoldaşının qəhrəmanlığından, əsl dost, yoldaş olduğundan fəxrlə danışır:

"Qəzənfər dostlarını heç vaxt darda qoymayıb. Güllə, mərmə yağışı altında üç təkrərlə maşını sürüb şəhidləri, yaralıları döyüş bölgəsindən çıxara bilib. Əsl vətənpərvər, cəsur, qorxmaz bir oğul idi Qəzənfər".

Həmin gün, müharibənin başlandığı tarixdə dəhşətli qanlı döyüşlərin başladığını öyrənəndə həyat sanki dayanır Zöhrə xanım üçün:

"2020-ci il 27 sentyabrda Mələyi yatızdırarkən özüm də yuxuya getmişdim. Birdən qaynanam çağırırdı: "Zöhrə, dur pal-paltarı yığ, gedirik". Qəzənfər zəng vurub demişdi ki, aerodroma ata bilərlər, bina evi

üçün təhlükəlidir (binamız aerodromun yaxınlığında yerləşirdi). Qaynanam müharibənin başladığını bildirdi. Həmin an dünya başıma fırlandı. İnanmaq istəmədim. İçimdəki qorxu hissi getdikcə böyüməyə başladı. Qəzənfərə görə narahat idim. Telefonu götürüb Qəzənfərə mesaj yazdım. Cavab verdi ki, şəbəkə yoxdur. Sanki həmin an hər şey mənim üçün dəhşət gəlirdi. "Özünüzdən muğayət olun" - nə demək. Heç nə mənə çatmırdı. Nə götürəcəyimi bilmirdim. Hərəkət etməkdə çətinlik çəkirdim. Bir təhər özümü ələ alıb yığışmağa başladım. Pal-paltar əvəzinə toy şəkəlləri və albomları götürdüm. Qorxurdum ki, binaya nə isə atsalar, mənim Qəzənfərle bağlı şəkəllərim itib-batar. Sanki Qəzənfəri özümle evdən aparırdım. Ətrafı bir anlıq seyr etdim. Elə bil divarlar üstümə gəlirdi. Qarşıda baş verəcəklərdən xəbərsiz, amma qorxu içində hazırlaşırı-dım. Buna hazırlaşmaq deyil, inan-nın ki, adını da deyə bilmirəm nə idi. Əzab, yoxsa narahatlıq?"

Sonuncu dəfə onlar Qəzənfərle oktyabrın 4-də danışirlar:

"Sonuncu dəfə eşitdim səsinə. Çox bıkəf olduğumu hiss etdim. Soruşdum: "Nə olub sənə? Elə bil danışmaq istəmirsən". Dedi: "Ay Zöhrə, çox yorğunam. Yağış yağır, üstüm bütün islanıb. Məndən ni-gəran qalmayın, mənə heç nə olmaz. Siz özünüzdən muğayət olun. Sabah zəng edəcəyəm". Sonradan döyüş yoldaşlarından eşitdik ki, həmin gün çətin hava şəraitində ön cəbhəyə təminat aparılmalı idi. Güclü yağış yağdırdı. Yollar palçıq idi. "Kamaz" maşını yolda palçıq batır, gedə bilmir. Amma həmin yolu Qəzənfər gedir və çətin də olsa, təminatı yerinə

çatdırır. Oktyabrın 5-də butun günü zəngini gözlədim. Söz vermişdi axı... Nə olursa olsun, o bizi ni-gəran qoymazdı, hər gün 2 dəqiqə də olsa, zəng vurub səsini eşitdirirdi bizə. Həmin gün Qəzənfərə zəng vururdum, ona isə zəng çatmırdı. Ürəyim sıxılırdı. Özümə yer tapa bilmirdim, çox narahat idim. Bilmirdim ki, Qəzənfər artıq ruhunu Allaha təslim etmişdi. Şəhid olub ən uca məqama çatmışdı. Bizim isə heç nədən xəbərimiz yox idi".

Həmin gün qızı Mələk də atasını çağırır. Pəncərəni açıb "Ata, gəl!" - deyə qışqırır:

"Uşaq sanki həmin gecə atasının gələcəyini hiss etmişdi. Onu heç cür sakitləşdirə bilmirdim. Qışqırıb ağlayırdı. Sonra gördüm ki, divanda oturub və Qəzənfərin çərçivədə kursantlıq şəklini ayaqlarının üstünə qoyub lay-lay oxuyur. Heç vaxt bu cür hərəkət etdiyini görməmişdim. Şəkli əlindən almaq istəsəm də bərk-bərk tutub evdə heç kimə vermirdi. Gecə saat 2 idi. Polis maşınının səsinə oyandım. Ancaq pəncərədən çölə baxmadım. Ürəyim sıxılırdı. Su içib yuxuya getdim. Yuxuda gördüm ki, atamgildəyəm, güzgüdə ağlaya-ağlaya özümə baxıram... Kimsə mənə bir zənbil soğan verir... Qapı səsinə ayıldım. Saat 3 idi. Gələn qəşəbənin icra nümayəndəsi idi. Dedi "Qəzənfərdən xəbər gətirmişəm".

Ona veriləcək xəbəri qəbul etmək istəmir Zöhrə xanım. Bunu Qəzənfərə zəng edir. Amma ona zəng çatmır:

"Tez telefonu götürüb Qəzənfərin nömrəsini yığdım. Zəng çatmadı. Allaha yalvarırdım ki, bircə ona heç nə olmasın. Amma sən saydı-

ğını say, gör fələk nə sayır" deyib atalarımız. Mən baş verənləri qəbullanmaq istəməsəm də artıq bu dəhşət baş vermişdi. Qaynanama deyilən kəlmə bu oldu: "Vətən sağ olsun!" həmin an həyat bir anlıq dayandı mənim üçün. Necə yəni? Ola bilməzdi. Bir an onu düşündüm ki, məni bu vəziyyətdə qoyub gedə bilməz Qəzənfər. Pəncərədən baxdım, təcili yardım maşınının qapısını açdılar. İçimdə bir ümid var idi ki, yaralıdır, xəbərdə düşürəcəklər onu. Hər şeyə razı idim, təkli nəfəsi yanında olsun. Maşından çıxarılan bayrağa bükülmüş tabutu görəndə həmin an keçirdiyim hissləri cümlələrə sığdırma bilmirəm".

Zöhrə xanım deyir, toy günü Qəzənfərin şamı tez sönmüşdü. Həmin an çox məyus olur. Deyir, sonradan fikirləşdim ki, nahaq narahat oldum:

"Burda nə var? Adi şamdır, gözlənilmədən söne də bilər. Amma indi bunu xatırlayanda öz-özümə düşünürəm ki, görəsən şamın tez sönməyi ömür yolunun qısa olacağına isarə idimi? Bunları düşündükcə də Qəzənfərle bağlı xatirələrimin içində gah sıxılır, gah da xəyala dalıb o anları yenidən yaşamaq istəyirəm. Yaşadıqca sanki rahatlaşıram. Bir anlıq Qəzənfəri yarımda hiss edirəm. Azacıq da olsa bundan təsəlli tapıram. Qəlbimdəki Qəzənfərle bağlı boşluğu xəyallarım, hisslərimlə, yaşayaraq doldurmağa çalışıram. Hər dən onunla danışırım. Öz-özümə deyirəm: "Hər gün fikrimdə, həmişə ürəyimdəsən, könlümün sağalmayan yarası. Sən mənim yarımçıq qalmış hekayəmsən! Səndən mənə Mələyimiz, bir də üzünü görmədiyim Nişanəmiz qaldı..."

Elnurə İSAXAN

Ulu öndərin dövlətçilik ideyalarının gerçəkləşdirilməsində tarixi rolu böyükdür

“...Azərbaycan xalqının tarixi nailiyyəti olan Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini qorumağı, möhkəmləndirməyi, inkişaf etdirməyi özüm üçün ən əsas vəzifələrdən biri hesab edirəm. Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi 1918-ci ildə yaranmış ilk Azərbaycan Demokratik Respublikasının ənənələri əsasında, müasir tələblərlə, dünyada gedən proseslərlə bağlı olaraq təmin olunmalıdır. Bu sahədə mən daim çalışacağam və heç kəsə şübhəsi olmasın ki, ömrümün bundan sonrakı hissəsini harda olursa-olsun, yalnız və yalnız Azərbaycan Respublikasının müstəqil dövlət kimi inkişaf etməsinə həsr edəcəyəm. Bununla əlaqədar olaraq bildirmək istəyirəm ki, mənim fikrimcə, Azərbaycan Respublikası bundan sonra onun başına nə gəlsə-gəlsin, müstəqilliyini itirməyəcək, yenidən heç bir dövlətin tərkibinə daxil olmayacaq, heç bir başqa dövlətin əsarəti altına düşməyəcək...”.

Heydər ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Ümummilli Lideri

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1969-cu il iyulun 14-də Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə gəlişi xalqımızın yaddaşına möhtəşəm tərəqqiyə dönüş anı, şərəfli bir tarixin başlanğıc günü kimi həkk olunub. 1969-1982-ci illərdə ölkənin sosial-iqtisadi göstəricilərinin təhlili göstərir ki, zəngin təcrübəyə, nadir istedadla malik Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə respublikada istehsalın həcmi və məhsuldarlığı sürətlə yüksəlib, böyük nailiyyətlər əldə edilib. Həmin dövrdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə milli şüurun və milli özünüdərkini oyanışının baş verməsi Azərbaycanı müstəqilliyə aparan yolun başlanğıcı idi. Azərbaycan xalqı Ulu Öndərin bu uzaqgörən addımının Qarabağ müharibəsi zamanı nə qədər böyük önəm daşdığına şahidi oldu. Bütövlüklə bir tarixi mərhələnin yaratıcısı olan Heydər Əliyev bəşəri dəyərlər zəminində xalqın müstəqillik məfkurəsini reallığa çevirməklə müasir dövlətçilik sisteminin mükəmməl siyasi-ideoloji, iqtisadi və mədəni dayaq sistemini yaratdı.

Azərbaycan Respublikası dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra, dövlətçiliyini inkişaf etdirərək möhkəmləndirmək üçün tarixi fursət əldə etmiş oldu. Belə bir şəraitdə milli dövlətçilik prinsiplərinə uyğun olaraq yeni xarici siyasət kursunun formalaşdırılması və həyata keçirilməsi ən vacib məsələ kimi qarşıda dururdu. Əsas prioritet istiqamət isə hərbi işğal, etnik təmizləmə, bir milyona yaxın azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünün hüquqlarının kobudcasına pozulması, ölkənin böyük bir hissəsində tarixi və mədəni irsimizin ermənilər tərəfindən dağıdılması faktlarını özündə cəmləşdirən Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü ölkənin təhlükəsizlik mühtəvinin əsas təyinedici amili oldu və bu da öz növbəsində Azərbaycanın təhlükəsizlik və xarici siyasətinin formalaşdırılmasında əsas rol oynadı.

Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişindən sonra ölkəmizdə sabitlik təmin olundu, qanunsuz silahlı birləşmələr ləğv olundu, Azərbaycan tərəqqi yoluna çıxdı. Ulu Öndərimiz müstəqil Azərbaycan döv-

lətinin möhkəm təməlini, bünövrəsini yaratdı. Bu elə bir bünövrə oldu ki, dahi şəxsiyyətin özünün dediyi kimi Azərbaycanın müstəqilliyini əbədi və dönməz etdi. 1993-cü ildən 2003-cü ilədək dahi liderimiz müstəqil dövlətimizin və xalqımızın inkişafı üçün ömrünü şam kimi əritdi. O hakimiyyəti dövründə xalqımızın tərəqqisi, ölkəmizin güclənərək beynəlxalq miqyasda öz layiqli yerini tutması üçün titanik fəaliyyət göstərdi. Ümumilikdə, 1993-2003-cü illərdə Azərbaycanın sürətli inkişafı bugünkü real-

yasət xəttində, ilk növbədə, bir sıra ən mühüm təxirəsalınmaz vəzifələrin yerinə yetirilməsini qarşıya qoymuşdu. Həmin vəzifələrdən biri Azərbaycanı beynəlxalq aləmdəki təcrid vəziyyətindən çıxarmaq, ölkəmiz haqqında yaradılmış mənfi ictimai rəyi dağıtmaq və xalqımızın haqq işini dünya ictimaiyyətinə olduğu kimi çatdıraraq respublikamız ətrafındakı informasiya blokadasını yarmaqdan ibarət idi. Ulu Öndərimiz bunu məhərətlə bacardı.

Heydər Əliyevin Azərbaycan

lıqların bünövrəsidir. Həmin illərdə görülmüş işlər sayəsində Azərbaycan inkişaf yoluna qədəm qoydu, beynəlxalq aləmdə daxili siyasətlə bağlı bütün məsələlərdə öz prinsiplial mövqeyini nümayiş etdirdi, dünyada böyük hörmətə malik oldu. Ölkə daxilində başlanan islahatlar dövlətimiz üçün həlledici rol oynadı.

1993-cü ilin ikinci yarısından, yeni Ümummilli lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdırdından sonra Azərbaycanın xarici siyasət kursunda mövcud realıqları nəzərə alan və ölkəmizin milli mənafələrinin qorunmasına yönəlməsi əməli dəyişikliklər edildi. Özünün zəngin təcrübəsinə əsaslanaraq dövlətimizin yeni xarici siyasət kursunun əsas istiqamətlərini müəyyənləşdirən Ulu öndər Heydər Əliyev bu yenilənmiş xarici si-

xalqı və gələcək nəsillər qarşısında ən böyük xidmətlərindən biri də milli ideoloji konsepsiyasının formalaşdırılmasıdır. Qeyd edilməlidir ki, 200 ildən artıq müddətdə müxtəlif imperiyaların işğalına məruz qalmış Azərbaycan xalqının birlik ideyası ciddi deformasiyaya uğramışdı və cəmiyyətdə bir növ ideoloji boşluq yaranmışdı. 1990-cı illərin ortalarında milli kimliklə bağlı müzakirələrin gətirdiyi bir vaxtda Heydər Əliyev böyük uzaqgörənliklə azərbaycançılıq ideyasını irəli sürdü və təşviq etdi. Heydər Əliyev deyirdi: “Biz müstəqilliyimizi yalnız milli həmrəylik əsasında qoruyub saxlaya biləcəyik. Biz Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyini yalnız bu əsasda təmin edə biləcəyik. Məhz bu əsasda biz Azərbaycanı müharibə şəraitindən çıxara biləcəyik. Məhz bu əsasda biz Azər-

baycanın ərazi bütövlüyünü təmin edə biləcəyik”. Ulu Öndərin tarixi əhəmiyyət kəsb edən bu fikirləri Azərbaycan xalqını bölünməz qüvvə, müstəqil dövlətimizi isə dünya azərbaycanlıları üçün vahid məkan kimi nəzərdən keçirir. Birləşdirici amil kimi çıxış edən azərbaycançılıq ideologiyası elmi-ictimai müzakirələrin istiqamətini təyin etdi, Heydər Əliyevin “mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam” ifadəsi azərbaycanlı milli kimliyini qürur mənbəyinə çevirdi.

Azərbaycanda hüquq sisteminin beynəlxalq standartlara uyğun tənzimlənməsi bir neçə mərhələdən keçmişdir və bu mürəkkəb yolda da Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəxsiyyəti və dövlətçilik təcrübəsi və uzaqgörənliyi sistemin müasir səviyyəyə çatmasına imkan vermişdir. Ulu Öndərin şəxsi təşəbbüsü və nəhəng səyləri nəticəsində 1995-ci il noyabrın 12-də Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası qəbul edilmişdir. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında ilk dəfə olaraq prokurorluq orqanları üçün konstitusion status müəyyən edildi. Demokratik dəyərlərə və hüquqi prinsiplərə uyğun olaraq hazırlanan və qəbul edilən Konstitusiyamız ölkəmizin müasir dövlətlər sistemində dünyəvi, demokratik və hüquqi dövlət olaraq inteqrasiya olmasına imkan verdi. Ulu Öndərin təbirilə desək, “Azərbaycan Prokurorluğu Konstitusiyada müəyyən olunmuş səlahiyyətlərini həyata keçirmək ölkəmizin dövlətçiliyinin qorunmasına və möhkəmlənməsinə xidmət etməlidir, qanunun aliliyini təmin etməli və qanunun aliliyinə riayət etməlidir, Azərbaycan vətəndaşlarının hüquq və azadlıqlarının keşiyində durmalıdır. Bütün bunlar hamısı Konstitusiyada öz əksini tapıbır”.

Bu gün Azərbaycanın dövlət strategiyasının və başlıca dövlətçilik prinsiplərinin davamlı inkişafı Heydər Əliyev siyasəti kursunun varisi Prezident İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilməkdədir. Son iki onillikdə Azərbaycan Respublikasında hüquq-mühafizə, o cümlədən, prokurorluq orqanlarında demokratik islahatlar və dəyişikliklər, kadrların peşəkarlığını artırması, xüsusilə gənc kadrlara üstünlük verilməsi, prinsipliallığa və qanunun aliliyinə əsaslanan bu orqanlara etimadın yüksəlməsi Heydər Əliyevin siyasəti və dövlətçilik kursunun uğurla davam etdirilməsinin təzahürüdür.

Eyvaz MUSTAFAYEV

Azərbaycan Respublikasının
Hərbi Prokurorluğunun Hərbi
təsisatlarda təhqiqata
nəzarət və cinayət təqibindən
kənar icraatlar idarəsinin rəis
müavini, ədliyyə polkovniki

Heydər Əliyev irsi elə bir zəngin xəzinədir ki, bu irsin hər zaman öyrənilməsi həyatı əhəmiyyət kəsb edir

"...Dəyişən dünyamızda Azərbaycanın siyasi missiyası dost və tərəfdaş axtarışına, blok və ittifaqların çoxvariantlılığına yönəlmişdir. Bu, Azərbaycanın dünya dövlətləri ailəsində statusunu, suverenliyini möhkəmləndirəcək, həm də müxtəlif dövlətlərlə yaxınlaşmasına kömək edəcəkdir".

Heydər ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Ümummilli Lideri

Bu gün dünya miqyaslı dövlət xadimi, müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının yaddaşına müdrik lider, xilaskar, nəhəng quruculuq işlərinin müəllifi, həyat və fəaliyyəti ilə Vətəne sədaqətin, bağlılığın ali meyarını yaratmış tarixi şəxsiyyət kimi həkk olunub. Ulu Öndərin zəngin dövlətçilik irsi indiki və gələcək nəsillər üçün əvəzsiz sərvət, böyük qürur və iftixar mənbəyidir. Tariximizin bütöv bir qərinəsi xalqımızın Ümummilli Liderinin adı ilə qırılmaz tellərlə bağlıdır. Onun Vətəni və xalqı qarşısında misilsiz xidmətləri unudulmur, daim minnətdarlıq hissi ilə xatırlanır. Hər il mayın 10-da xalqımız öz Ulu Öndərinin xatirəsini böyük ehtiramla yad edir, xatirələr dilə gəlir.

Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra, dövlətçiliyini inkişaf etdirərək möhkəmləndirmək üçün tarixi fərsət əldə etmiş oldu. Dövlət müstəqilliyinin bərpası Azərbaycan xalqının tarixində böyük hadisə olmaqla, yeni bir dövrün başlanğıcı idi. Azərbaycan xalqı milli dövlətçilik ənənələrinə, tarixi və mədəni irsinə söykənərək demokratik və hüquqi dövlət quruculuğu yolunu seçdi. Azərbaycan Respublikası 1991-ci il oktyabrın 18-də dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra milli dövlətçilik prinsiplərinə uyğun olaraq yeni xarici siyasət kursunun formalaşdırılması və həyata keçirilməsi ən vacib məsələ kimi qarşıda dururdu. Ermənistanın Azərbaycana qarşı əsassız ərazi

iddiaları ilə başlayan hərbi təcavüzün genişlənməsi ölkəmizi ciddi siyasi və iqtisadi problemlərlə üzləyə qoymaqla yanaşı, dövlətimizin xarici siyasət fəaliyyətində də mühüm vəzifələrin yerinə yetirilməsini ön plana çəkdi. Bu dövrdə Azərbaycan Respublikasının qarşısında onun dövlət müstəqilliyinin tanınması və möhkəmləndirilməsi, Ermənistanın əsassız ərazi iddiaları ilə başladığı təcavüzü nəticəsində yaradılmış Qarabağ münaqişəsinin milli maraqlara uyğun həlli və işğal edilmiş ərazilərin azad edilməsi, dövlət quruculuğu, ölkənin inkişafını təmin etmək üçün əlverişli beynəlxalq şəraitin yaradılması kimi mühüm vəzifələr dururdu. Həmin vəzifələri yerinə yetirmək üçün ardıcıl, məqsədyönlü xarici siyasət kursunun hazırlanması və reallaşdırılması tələb olunurdu.

Lakin XX əsrin 80-ci illərinin sonu - 90-cı illərinin əvvəllərində SSRİ rəhbərliyinin ermənilərə himayədarlığı sayəsində başlamış Ermənistanın Azərbaycana qarşı əsassız ərazi iddiaları, eləcə də hərbi təcavüzü nəticəsində torpaqlarımız işğal altına düşdü. Müstəqilliyin bərpa edildiyi ərəfədə və ondan az sonra azərbaycanlılar indiki Ermənistanın - öz tarixi torpaqlarından zorakılıqla, təcavüzə məruz qalaraq deportasiya edilmişdi. Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin dağlıq hissəsində isə azərbaycanlılar yaşayan məntəqələr bir-birinin ardınca Ermənistan silahlı qüvvələri və terrorçu dəstələri tərəfindən keçmiş sovet hərbi hissələrinin köməyi ilə işğal edil-

miş, əhalisi isə öz doğma yurdlarından məcburən köçkün düşmüşdü. Həmin dövrdə hakimiyyətdə olmuş qüvvələrin uğursuzluğu və zəif cəhəti ondan ibarət idi ki, onlar nə ölkə daxilində, nə regionda, nə də ümumilikdə global səviyyədə cərəyan edən prosesləri, yeni dünya nizamını və bu nizamda Azərbaycanın yerini təsəvvür edə bilmirdilər. İctimai-siyasi sabitliyi təmin etmək əvəzinə, daxildə gərginliyi artıran addımlar atılır, səriş-təsiz kadrların özbaşınalığı hələ dövlətin formalaşmamış idarəçilik sistemində və dövlət institutlarının funksionallığına zərbə vurur, hərbi və təhlükəsizlik məsələlərinin həlli sistemli yanaşma tələb etdiyi halda, silahlı dəstələr cəmiyyətdə terror ab-havası yaradır, xarici siyasət prioritetləri müəyyən edilmədən beynəlxalq əlaqələrin qurulmasına yönəlmiş uğursuz addımlar atılırdı. Bu cür şəraitdə sosial-iqtisadi, hüquqi islahatların həyata keçirilməsindən danışmaq belə mümkün deyildi. Zaman dövlətin qısamüddətli və uzunmüddətli dərəcə üçün prioritetlərinin, qarşıda duran vəzifələrin müəyyənləşdirilməsini və cəmiyyətin bütün potensialının, maddi-mənəvi resursların və vəzifələrin icrası üçün səfərbər olunmasını tələb edirdi.

1993-cü ilin ikinci yarısında Ümummilli Lider Heydər Əliyev yenidən hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra Azərbaycanın xarici siyasət kursunda mövcud realiaqları nəzərə alan və ölkəmizin milli maraqlarının və mənafeələrinin qorunmasına yönəlmiş əməli dəyişikliklər edildi. Heydər Əliyev özünün zəngin dövlətçilik təcrübəsinə əsaslanaraq bir sıra ən mühüm və təxirəsalınmaz vəzifələrin yerinə yetirilməsini qarşıya məqsəd kimi qoymuşdu. Həmin vəzifələrdən biri və ən əsası Azərbaycanı beynəlxalq aləmdəki təcrid vəziyyətindən çıxartmaq, ölkəmiz haqqında yaradılmış mənfi ictimai rəyi dağıtmaq və xalqımızın haqq işini dünya ictimaiyyətinə olduğu kimi çatdıraraq informasiya blokadasını yarmaqdan ibarət idi. Ona görə də yeni siyasi kursu həyata keçirmək üçün hər şeydən əvvəl müharibə dayandırılmalı və dinc şərait təmin edilməli idi. 1993-cü il iyunun 9-da xalqın təkidlə tələbi ilə Bakıya qayıdan Heydər Əliyevin müdrik siyasəti, qətiyyəti və yenilməz iradəsi sayəsində Azərbaycan qısa müddətdə təhlükələri dəf edərək, silahlı qarşıdurma son qoyuldu, dövlət çevrilişi cəhdlərinin qarşısı alındı, siyasi mübarizənin sivil və konstitusion çərçivədə davam etdirilməsi üçün əsaslar yaradıldı.

Ulu Öndər bütün məsuliyyəti öz üzərinə götürərək dövlətin yaxın və uzunmüddətli hədəflərini müəyyənləşdirdi, cəmiyyətin, ictimai münasibətlərin yeni əsaslarla transformasiyası ilə bağlı zəruri resursları səfərbər etdi və Azərbaycanın ardıcıl inkişafı üçün siyasi-iqtisadi baza formalaşdırdı. 1995-ci ildə Azərbaycan Respublikasının yeni Konstitusiyasını qəbul edildiyi və hüquqi islahatların həyata keçirilməsinə başlandı. İftic vəziyyətə salınmış dövlət idarəçilik sistemi yenidən quruldu, dövlət qurumlarının işinə münasibətdə meyarlər, tələblər dəyişdi.

Yalnız ümummilli liderimiz Heydər Əliyev xalqın ısrarlı tələbi ilə siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra həyata keçirilən təxirəsalınmaz və qətiyyətli tədbirlər sayəsində ölkəmizdə dövlət çevriliş cəhdləri, vətəndaş müharibəsi və separatizm təhlükəsi aradan qaldırıldı, cinayətkarlığa qarşı barışmaz mübarizə elan edilməklə dəyənliq ictimai-siyasi sabitlik əldə edildi, demokratik hüquqi dövlət quruculuğu prosesinə başlanıldı. Azərbaycan Prokurorluğunun öz xalqının və müstəqil dövlətçiliyin maraqlarına xidmət edən qurum kimi formalaşması da yalnız Heydər Əliyev dövlətçilik siyasəti nəticəsində mümkün olub. Məhz Xalqımızın ümummilli liderinin rəhbərliyi altında ölkəmizdə həyata keçirilən məhkəmə-hüquq islahatları gedişində görülən tədbirlər sayəsində Azərbaycan Prokurorluğunun fəaliyyətində əsaslı dönüş yaradılmış, prokurorluğa qarşı tələbkarlığın artırılması, onun kadr korpusunun sağlamlaşdırılması və əməkdaşların məsuliyyət hissini artırılması təmin edilmiş, prokurorluğun maddi-texniki təminatının daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində görülən işlər öz müsbət nəticələrini verib.

Ulu Öndərimiz bu gün cismən aramızda olmasa da, Onun işiqlı yolu uğurla davam edir. Bu yolu layiqincə davam etdirən Prezident İlham Əliyevin siyasəti nəticəsində Azərbaycan güclü, qüdrətli dövlətə çevrilib. Azərbaycan bu gün dünyada böyük nüfuz, söz sahibi olan müstəqil dövlətdir. Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində doğma Qarabağımızın 30 illik işğalına son qoyuldu, ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz bərpa edildi. Biz fəxr edirik ki, öz ərazi bütövlüyünü bərpa edən müstəqil, güclü Azərbaycanın vətəndaşlarıyıq. İnanırıq ki, qalib Azərbaycan bundan sonra da daha böyük nailiyyətlərə, zəfərlərə imza atacaq.

Ramil İSMAYILOV
Azərbaycan Respublikasının
Hərbi Prokurorluğunun Hərbi
təsisatlarında qanun pozuntularına
barədə məlumatların araşdırılması
şöbəsinin prokuroru,
adliyyə baş leytenantı

Vətən sevdalısı

Həsən Turan oğlu Dəmirovu şəhidlik zirvəsinə ucaldan Vətən, torpaq sevgisi oldu və o, 26 yaşında şərəfli ölümü ilə əbədi-yaşarlıq qazandı. Müqəddəs əməl uğrunda canını fəda etdiyi-nə görə Vətən öz qəhrəman oğ-

lunu bir an belə unutmur, adı xalqın dilində ıftixarla çəkilir.

44 günlük haqq savaşımızda - Vətən müharibəsində qəhrəmanlığı ilə tarix yazan Həsən Dəmirov 1994-cü ildə Cəlilabad rayonunun Muğan kəndində dünyaya göz açıb. Orta məktəbini başa vurub həqiqi hərbi xidmətə yollanıb. Əsgərlik həyatına cəbhə bölgəsində başlayan qəhrəmanımız Vətən qarşısında borcunu ləyaqətlə yerinə yetirib, bütün təlimlərdə fəal olub, cəsurluğu, çevikliyi əsgər yoldaşlarına həmişə nümunə göstərilib. Həsən xidmət zamanı əsir düşən müqəddəs Vətən torpaqlarının azadlığı uğrunda hər an bir-

baş səngərə, düşmənlə savaşa can atıb. Söz düşəndə deyirmiş ki, "Vətən müqəddəsdir, onun yolunda ölüm belə şərəfidir. Vətən torpaqlarının bir qarışı da düşmənlə ayaqları altında qalmasın gerek. Mübarizliklə döyüş meydanında düşməne qalib gəlmək üçün indidən Azərbaycan əsgəri hər şeyə hazır olmalıdır".

Hərbi xidmətinə başa vurub geri qayıdan Həsən xeyirxah əməlləri ilə həmişə fərqlənib, düz əməli, təmiz əməlli insan kimi tanıyanlar tərəfindən sevilib. Ürayi hər zaman Vətənlə döyünən Həsən öz yerini cəbhə bölgəsində görüb və bir müddət sonra yenidən orduya qayıdıb, "N" sayılı hərbi hissədə kəşfiyyatçı kimi xidmətə başlayıb.

Azərbaycan Ordusunun baş əsgəri olan Həsən Dəmirov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermə-

nistan işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması üçün başlanan İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Suqovuşan qəsəbəsinin azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə savaşıb. Həsən Dəmirov sentyabrın 27-də Madagizin azad edilməsi zamanı şəhid olub, Cəlilabad rayonunun Muğan kəndində dəfn olunub.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatılan və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamları ilə ölümündən sonra "Vətən uğrunda" və "Laçının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Allah rəhmət eləsin!

"Doştlar, həqiqətən bəzi şeylər var ki, bizim əlimizdə deyil. Amma mən sidq ürəklə deyirəm, hər zaman, hər an xalqım üçün, torpağım üçün, Vətənim üçün canımdan, qanımdan keçməyə hazırım. Həmişə özümə arzu etmişəm ki, Vətənim üçün şəhid olum, tabutum Azərbaycan Respublikasının üçrəngli, ay-ulduzlu bayrağına bükülüb dəfn olunmağa aparılsın".

Bu fikirləri 24 mart 1981-ci ildə Astara rayonunun Əzərüd kəndində dünyaya göz açan, 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində qana susamış düşməne qan qusdurən, xüsusi təyinatlıların adı dillərdən düşməyən əfsanəsi, gizir Pəncəli Teymurov hələ 2013-cü ildə öz toy günündə demişdi. Qəhrəman Vətən sevdalısı üç il sonra, ömrünün 35-ci baharında arzusuna çatdı. Şanlı Zəfərimizin başlanğıcı olan Aprel döyüşlərinin üçüncü günündə son

Xüsusi təyinatlıların əfsanəsi

damla qanına qədər vuruşaraq qəhrəmancasına əbədiyyətə qovuşdu. Ölumsuz həyatı ilə milyonların qəlbinə köç edən Astaranın igid oğlu dövlətimiz tərəfindən "İgidliyə görə", "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif edildi.

Vətənin müqəddəsliyinə tapınan, qəlbən onun torpağına, daşına bağlanan Pəncəli Teymurov 1992-ci ildə baş vermiş Xocalı soyqırımının kadrlarını izləyəndə hərbiçilərə və yağıdan qisas almağa söz verir. Orta məktəbi başa vurub, ürəyində Vətənə məhəbbət, düşməne nifrət 1999-cu ildə ordu sıralarına yola düşür. Xidmət zamanı kəşfiyyatçı peşəsinə yiyələnir və hərbi hissənin ən mahir kəşfiyyatçılarından olur. Mübarizə meydanında düşməne qalib

gəlmək üçün son dərəcə mərd, cəsur, ağıllı gənc verilən bütün tapşırıqları layiqincə yerinə yetirir, ən çətin təlimlərdə xüsusi fərqlənir, əsgərlərin, zabitlərin sevimlisinə çevrilir.

Pəncəli Teymurov hərbi xidmətinə başa vurduqdan sonra könüllü olaraq xidmətinə yenidən yaradılan Azərbaycan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinin kəşfiyyatçı-diversant taburunda davam etməyə qərar verir. Vətən naminə göstərdiyi qəhrəmanlıqlar bir-birini əvəz edir.

Gizir Pəncəli Teymurov 17 il Azərbaycan ordusunun sıralarında öz doğma Vətəninə göz-bəbəyi kimi qoruyur, 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində ona olan sonuncu borcunu şərəflə yerinə yetirir və Şə-

hidlik zirvəsinə ucalır.
Allah rəhmət eləsin!

Zəfər ORUCOĞLU

Yaralı halda 4 gün döyüşən igid

Müharibə Yer üzünün ən böyük fəlakətidir. Elə bir fəlakət ki, hər dünyadan köçən can bir çırağı söndürür. Amma bir xalq ki hər şeyə rəğməndə "Təki Vətən sağ olsun!" deyirsə, deməli, həmin xalq qalibiyyətə layiq xalqdır. Şəhid valideynləri bayrağa sığınaraq, bayrağı bağrına basaraq hönkürsələr də, onların gözlərində bir məğrur-

luq, bir fəxarət hiss olunurdu. Çünki onlar canını Vətənə fəda edən övlad böyütmüşdülər. Belə igid, qorxmaz qəhrəmanlarımızdan biri də İkinci Qarabağ savaşında şəhid olan Quliyev Alim Fuad oğludur. O, üç bacının tək qardaşı idi...

Alim Quliyev 1999-cu il martın 15-də Siyezən rayonunun Yenikənd kəndində dünyaya göz açıb. 2005-ci ildə təhsil almağa başlayan Alim 2016-cı il orta təhsilini başa vuraraq hərbi xidmətə yollanıb, 2018-ci ildə hərbi xidmətini tamamlayaraq geri qayıdıb.

İkinci Qarabağ savaşı başlanan gün Alim Quliyevə hərbi komissarlıqdan çağırış gəlir. Əvvəlcə Qusarda təlimlərdə iştirak edib. Şəhidin bacısı qeyd edir ki, "Çağırış gələndə qardaşım zərrə qədər də tərəddüd eləmədi. Sanki bu xəbəri uzun zamandır gözləyirmiş.

Alim həddindən artıq vətənpərvər oğul idi. Çağırış gələndə sevincinin həddi-hüdudu olmadı. Qardaşım Vətən uğrunda ölümün gözü-nə dik baxmağı bacardı".

Alim Quliyev Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edərək qəhrəmanlıq nümayiş etdirib. Ailəsinin söylədiklərinə görə, Alim şəhid olmamışdan 4 gün əvvəl bədəninə müxtəlif hissələrindən qəlpə yarası alsa da, mübarizəsini dayandırmayıb. 4 gün yaralı vəziyyətdə döyüşüb.

Yaralarını özü sarıyaraq döyüşlərdə irəliləyib. Həmin vaxt müxtəlif ağırkəsici iynələr vasitəsilə qüvvətini itirməyib. Həmin müddətdə 20-dən çox yaralı əsgəri döyüş bölgəsindən uzaqlaşdırıb. Əsgər yoldaşlarının dediklərinə görə, nə qədər təkid eləsələr də, Alim geri qayıtmayıb. Yaralı vəziyyətdə dörd gün tab gətirsə də, artıq qanaxma sürətlənirmiş. Oktyabrın

30-u isə Alimin mübarizə aparmağa gücü qalmayıb. Alim Quliyev oktyabr ayının 30-u Şuşa yaxınlığında qəhrəmancasına şəhid olub, noyabrın 1-i isə torpağa tapşırılıb. Ölümündən sonra Cənab Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamına əsasən "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif olunub.

Alim Quliyevin itkisi ailəsi üçün çox böyük acıdır. Amma buna baxmayaraq, yaxınları Alimin şəhidlik zirvəsi ilə fəxr edirlər. Hətta bizlə danışarkən belə onların səsindəki məğrurluq aydın sezilirdi. Bəzən insan təəccüblənir ki, belə ağırlıqda dərdin öndündə tab gətirmək necə mümkündür?! Amma vəziyyəti mülhazizə edəndə hər şey məlum olur. Ölümün gözü-nə dik baxan belə qəhrəmanları yalnız ürəyi dağ boyda olan, əsl vətənpərvər ailə yetişdirə bilirdi. Elə ona görə də bu itkilərə dözə bilir, şəhidlik zirvəsi ilə fəxr edirlər.

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Nadir RZALI

“Azərbaycan-Türkiyə bir ananın əkiz övladlarıdır”

Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığı bütün istiqamətlərdə ali rəhbərlik tərəfindən qorunur və davam etdirilir. 2016-cı ildə Qardaş Türkiyədə xaincəsinə baş tutan dövlət çevrilişinin qarşısı Ömər Xalisdəmir kimi igid övladlarımızın qətiyyətli mübarizəsi nəticəsində alındı. Türkiyədə hərbi çevrilişin qarşısını alarkən qəhrəmancasına şəhid olan Ömər Xalisdəmirin qardaşı Doğan Xalisdəmir ilə olan müsahibəni “Hərbi And” qəzetinə təqdim edirik.

- Azərbaycana olan ziyarətiniz hansı təəssüratlarla yaddaşıma yazıldı?

- Mən Azərbaycana şəhidlərimi zi, qəhrəmanlarımızı ziyarət etmək üçün Tərxis Olunmuş Hərbçilərin Gəncləri Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Emin Həsənlı qardaşımızın dəvəti ilə gəldim və

çox məmnun qaldım. Yəni çox gözəl təəssüratlar oldu məndə, heç yad hiss etmədim, Azərbaycanlı qardaşlarımız hamısı çox mərd, səmimi, qonaqpərvərdirlər və insan burda heç yad yerdə olduğunu hiss etmir, əlbəttə, heç yad yerdə deyiləm. Azərbaycan-Türkiyə bir ananın əkiz övladlarıdır. Qardaş dövlətlərin övladlarıyıq. Eynilə Türkiyədə də sizləri belə çox sevir və bizim qəlbimiz hər zaman bir döyünür.

- Türkiyə-Azərbaycan hər zaman bir-birinə dəstək olub.

- Bəli, Azərbaycanlı qardaşlarımız da tarix boyu bütün savaşırlarda hər zaman maddi-mənavi bizim yanımızda olub və eynilə də biz hər zaman Azərbaycanın yanındaıyıq.

- İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı da Əliyev-Ərdoğan qar-

daşlığı gündəmdə oldu, Türkiyədə bu zaman ab-hava necə idi?

- Öncəliklə, sizi bu qələbə münasibətilə təbrik edirəm. Çünki Azərbaycan artıq öz ərazi bütövlüyünü təmin edib. Bu sevinc həm də Türkiyənin sevincidir. Allah bütün şəhidlərə rəhmət eləsin. Biz də həyəcanla hər gün nəticələri gözləyirdik. Düşmənlər türk torpaqlarında idi və torpaqlarımızı işğaldan azad etmək üçün biz də əlimizdən gələni etməyə hazır idik. Onsuz da cənab Prezidentimiz Rəcəb Tayyib Ərdoğan da bunu hər zaman vurğulayırdı. Millət olaraq da səbirsizliklə gözləyirdik ki, haqq-ədalət yerini tapsın və işğalçı düşmənlər türk torpaqlarından çıxarılsın. Çox şükür ki, Qarabağ işğaldan azad olundu və sıradakı di-ləyimiz bütün türk torpaqlarımızın birləşməsidir. Türk dövlətləri hamısı sərhədsiz olaraq birləşsə və bir paytaxt şəhər seçilsə, o zaman daha çox irəliləyəcəyik. Dünya ölkələri onsuz da türklərdən çəkinir, bu zaman lap çox qorxurlar.

- Dünya ölkələri niyə türklərdən çəkinirlər, sizin fikrinizcə?

- Çünki türklər mərd, qorxmazdır, düzgündür, hər zaman bələyinin gücüllə öndə olur.

- Bəli, eyni zamanda da mərhəmətlidir...

- Elədir. Bir türk əsgəri əsla silahsız düşmənlə silah qaldırmaz, amma təəssüf ki, düşmənlərimiz bələ deyil.

- Bəs, sizcə, Türkiyə və Azər-

baycan diasporu nə durumdadır?

- Türklər daha çox mərd, dü-rüstdür, yalanla-yanlışla, yaltaqlıqla işimiz olmaz bizim. Biz düşmənlərimiz kimi başqa ölkələrdə yalan-yanlış məlumatlarla, saxta tarixlərlə, yaltaqlıqlarla irəliləyirik, bizim əsas gücümüz biləyimizdə və mərdliyimizdədir. Türklər istəsələr də, saxtakarlığı və yaltaqlığı bacarmaz, başqalarının arxasına sığınmaz, hər zaman özünə və öz gücünə güvənərək addım atar və qalib olar. Biz ermənilər kimi başqa millətlərdən kömək ummırıq. Türkün qardaşı türkdür və ancaq özümüzə inanırıq. Azərbaycan və Türkiyə bütün sahələrdə olduğu kimi Diaspora sahəsində də birlikdə fəaliyyət göstərir. Bu birgə fəaliyyət nəticəsində xarici ölkədə erməni lobbisinə mütəşəkkil şəkildə cavab verilir. Erməni lobbisinin saxtakarlığının qarşısını alınmasında bu əlaqənin xüsusi rolu var.

- Şəhidlərimizi ziyarət etmək üçün gəldiyinizi vurğulamışdınız. Sizin qardaşınız da şəhiddir və bütün şəhidlər hər zaman bizim qəlbimizdə bizimlə bərabər yaşayırlar.

- Bəli, əlbəttə, Türkiyədə də, Azərbaycanda da şəhidlər unudulmur və şəhid ailələri hər zaman dövlətin diqqət mərkəzindədir. Şəhidlərin adları əbədiləşdirilib. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan göstərişi ilə qardaşımızın adı da əbədiləşdirilib. Ömərin adına park, küçə, universitet var.

- Zaman ayırdığınız üçün təşəkkür edirəm.

- Əsas mən təşəkkür edirəm, belə xoş söhbət üçün.

Aytən NAZIMQIZI

Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun icraçı direktoru Əkrəm Abdullayev 15 iyul 2016-cı ildə qardaş Türkiyədə hərbi çevrilişin qarşısını alarkən qəhrəmancasına şəhid olan Ömər Xalisdəmirin qardaşı Doğan Xalisdəmiri qəbul edib.

Herbiand.az xəbər verir ki, görüş “Tərxis Olunmuş Hərbçilərin Gəncləri Maarifləndirmə” İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə baş tutub.

Görüşdə Doğan Xalidəmir, “Tərxis Olunmuş Hərbçilərin Gəncləri Maarifləndirmə” İctimai Birliyinin sədri Emin Həsənlı, Birliyin Türkiyə üzrə nümayəndəsi Tacəddin Rzaquluzadə və Diaspora nümayəndələri iştirak edib.

Əkrəm Abdullayev Doğan Xalisdəmiri qəbul edib

Fondun icraçı direktoru Doğan Xalidəmiri görüşündən məmnunluğunu ifadə edərək bildirdi ki, Azərbaycan və Türkiyə bütün sahələrdə olduğu kimi Diaspora sahəsində də birlikdə fəaliyyət göstərir. Bununla yanaşı, görüşdə şəhidin keçdiyi döyüş yolundan, xidmətindən və çevrilişin qarşısı alınan zaman göstərdiyi qəhrəmanlıqdan danışıldı.

Doğan Xalidəmir ona göstərilən diqqətə görə öz təşəkkürünü bildirdi.

Sonda xatirə şəkli çəkildi.

Emin ŞİRVANZADƏ

Xalq artisti Arif Quliyevin anım günüdür

Tufanlar, qaranlıqlar, çətinliklər içində Allah mənə bu sənəti verdi. Həyatıma əks olan obrazı seçdim - güldürmək. Mənim heç bir sənədim yox idi. Məni uşaq evinə qoyub gediblər. Orada mənə Arif deyiblər, doğum ilimi də orada yazdılar...

Ölümünün 3 ili tamam olan Xalq artisti Arif Quliyevin vaxtı ilə dediyi bu sözlər əslində onun alın yazısı, bəlkə də tərcümeyi-halı idi.

Tanınmış teatr və kino aktyo-

ru, Xalq artisti Arif Quliyev 2021-ci il mayın 7-də, ömrünün 71-ci ilində vəfat edib.

Arif Əli oğlu Quliyev 1950-ci il mayın 16-da indiki Şirvan şəhərində anadan olub. 1965-1968-ci illərdə Bakı Mədəni-Maarif Texnikumunun Dram və kino aktyorluğu fakültəsində, 1973-1975-ci illərdə Azərbaycan Dövlət İncəsənət Institutunun (indiki ADMİU) Musiqili komediya aktyorluğu fakültəsində təhsil alıb.

Əmək fəaliyyətinə 1965-ci il-

də Mingəçevir Dövlət Dram Teatrında aktyor kimi başlayan Arif Quliyev 1975-ci ildə Musiqili Komediya Teatrına dəvət edilib. Bu teatrın səhnəsində müxtəlif xarakterli obrazlar yaradıb. Onun "Təzə gəlin"də (S.Dağlı, C.Cahangirov) Şərbətli, "Gözün aydın"da (F.Əmirov, M.Əlizadə) Salyanski, "Durna"da (S.Rüstəmov, S.Rüstəmov) Dursun, "Gurultulu məhəbbət"də (S.Ələsgərov, S.Qədirzadə) Mürsəl, "Özümüz bilirik"də (Ş.Qurbanov, S.Ələsgərov) İbişov, "Hicran"da (S.Rəhman, E.Sabitoğlu) Dursunov, "Ev bizim, sirr bizim"də (Ş.Axundova, N.Gəncəli) Tofiq, "Məşədi İbad"da (Ü.Hacıbəyli) Hambal, "Durnalar qayıdanda" tamaşasında (Hidayət) Mirzəqulu, "Məhəbbət, şeytan və ağ ölüm"də (M.Haqverdiyev) Səbzəli və s. canlandırdığı obrazlar tamaşaçılar tərəfindən maraqla qarşılanıb.

Aktyorun "Şans", "Biğ əhvalatı", "Qayınana", "Lift əhvalatı", "Yarım ştat", "Evləri köndələn yar" və digər teletamaşalarda yaratdığı rollar da sənətkara böyük tamaşaçı rəğbəti qazandırdı.

Arif Quliyevin "Bəyin oğurlan-

ması", "Yaramaz", "Bəxt üzüyü", "O dünyadan salam", "Qəm pəncərəsi", "Mənim ağ şəhərim", "Alma almaya bənzər", "Ağ gəmi" bədii filmlərindəki obrazları onun yaradıcılıq potensialının zənginliyini ifadə edir.

Müxtəlif teatrlarda çalışan sənətkarın yaradıcılığı qiymətləndirilib, 1989-cu ildə Əməkdar artist, 1993-cü ildə Xalq artisti fəxri adlarına layiq görülüb. "Humay", "Qızıl dəvə" mükafatları və "Sənətkar" medalı ilə təltif olunan aktyor Prezidentin fərdi təqaüdüçüsü idi.

Tanınmış aktyor, səmimi insan Arif Quliyevin əziz xatirəsi doğmalarının, sənət dostları və tamaşaçıların yaddaşında əbədi yaşayacaq.

Azərbaycan karikatura sənətinin banisi, Xalq rəssamı Əzim Əzimzadə Azərbaycan rəssamlıq sənətində yeni bir ciğir açıb. Bu gün onun adına hər kəs hörmətlə yanaşır. Yeni rəssamlar nəsli onun ənənələrindən bəhrələnirlər.

Xalq rəssamı Əzim Əzimzadənin anadan olmasından 144 il ötür.

Əzim Əzimzadə 1880-ci il mayın 7-də Novxanı kəndində anadan olub. Atasının etirazına baxmayaraq, ibtidai təhsilini rus-tatar məktəbində alıb.

Yaradıcılığı boyu əsrlərdən bəri formalaşan Təbriz Azər-

Xalq rəssamı Əzim Əzimzadənin doğum günüdür

baycan miniatür məktəbinin və rus rəssamlıq məktəbinin ənənələrindən bəhrələnib. Rəssamlığa məşhur "Molla Nəsrəddin" jurnalında öz əsərlərini dərc etdirməklə başlayıb. 1906-cı ildən "Molla Nəsrəddin", "Baraban", "Zənbur", "Tuti", "Kəl-niyyət" və sair jurnalların səhifələrində satirik qrafik karikaturalarını nəşr etdirməklə Azərbaycan satirik qrafikasının əsasını qoyub.

Əzimzadənin əsərlərinin əsas mövzusunun sosial tənəddir, adətlər və xalqın məişəti təşkil edirdi. O, öz əsərlərində mənfi surətləri gah kəsərlə yumor, gah yumşaq kinayə ilə kəskin satira atəşinə tutub. Çəkdiyi "İt boğuşdurma", "Kişi arvadını döyür", "Varlı evində toy", "Su üstündə dava", "Köhnə bakılılar" kimi əsərlərində müxtəlif sosial tənəddərə məxsus tiplərin iç üzünü açaraq qadın hüquqsuzluğuna, ədalətsizliyə qarşı çıxış edib.

Rəssam satirik şair Mirzə

Ələkbər Sabirin "Hophopnəmə"sine çəkdiyi illüstrasiyalarla (1914) kitab qrafikası sənətinin də əsasını qoyub. Onun teatrlara çəkdiyi geyim eskizləri və dekorasiyalar Azərbaycan rəssamlığının bu sahədəki inkişafına xüsusi təkan verib.

Əsərləri dünyanın bir sıra muzeylərində nümayiş etdirilən rəssamın ilk fərdi sərgisi 1940-cı ildə təşkil olunub. Bakıda keçirilən birinci sərgidə tamaşaçılar rəssamın 1200-dən çox əsə-

rinə tamaşa edib. 1920-1943-cü illərdə Əzimzadə Azərbaycan Rəssamlıq Texnikumunda müəllim, 1932-1937-ci illərdə isə direktor olub.

Əzim Əzimzadə 1943-cü il mayın 15-də Bakıda vəfat edib.

Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Məktəbi və Bakı küçələrindən biri onun adını daşıyır. Yaşadığı evdə rəssamın ev-muzeyi açılıb.

QƏLBLƏRDƏ YAŞAYAN VƏTƏN OĞULLARI

Doğma yurdumuz Babək, Cavanşir, Cavad xan, şah İsmayıl Xətai kimi adlarını tarixə qızıl hərfilə yazdıran böyük sərkərdələrin Vətəni olub. Bu igid ordu və ölkə rəhbərləri öz ata-baba yurdlarını el-obamıza göz tikən düşmənlərdən daim müdafiə etmiş, həyatlarının böyük qismini yadellilərlə müharibələrdə keçirərək, Azərbaycan torpaqlarını işğalçıların əlinə keçməməsi üçün vuruşmuş, qan tökmüşlər. Vətənimizdə qədim dövrlərdən bu günə kimi onlarla peşəkar ordu başçıların yetişməsi, bu xalqın mərd, döyüşkən və düşmən qabağında baş əyməyən bir millətin olmasından xəbər verir. Yuxarıda qeyd etdiyim məşhur sərkərdələrin davamçıları hazırda Azərbaycan Ordusunun sıralarında Vətənə ləyaqətlə xidmət edir, bir çoxları isə, düşmənlə döyüşlərdə canlarından keçərək, şəhidlik zirvəsinə ucalmışlar.

Bu dəfə, Azərbaycan Ordusunun zabiti, Vətən torpaqları uğrunda düşmənlə vuruşaraq şəhid olan, mayor Qasimov Sənan Fərman oğlu haqda söz açmaq istəyirəm.

Sənan Fərman oğlu Qasimov 1991-ci ilin mart ayının 7-də Samux rayonunun Lək kəndində, ziyalı ailəsində dünyaya göz açmışdır. Sənan üç bacının yeganə qardaşı idi. 1997-ci ildə Sənan ilk təhsil ocağına - Lək kənd tam orta məktəbinin birinci sinifinə daxil olmuşdur. Məktəb illərində Sənan müstəqilliyini bir neçə il öncə əldə etmiş ölkəmizin və ordu quruculuğunun illər ərzində formalaşmasına şəhidlik etmişdir. Məktəbin sonuncu siniflərində oxuyarkən, Sənan ordu və hərbi sənətinə maraq yaranmışdı. Ordu zabiti olub Vətənə xidmət etmək arzusu, işğalda olan doğma torpaqlarımızı erməni faşistlərindən azad etmək, şəhidlərimizin qisasını almaq istəyindən yaranmışdı.

2008-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra, hərbi sənətinə pilyənlənmək marağı Sənanı Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbə yönləndirdi. Qəbul imtahanlarını müvəffəqiyyətlə verən Sənan elə həmin il Ali Hərbi təhsil ocağına qə-

bul olundu. Artilleriya ixtisası üzrə təhsil alan S.Qasimov 4 il ərzində hərbi sənətinin sirlərini auditoriya və poliqonlarda, təcrübəli zabit və müəllimlərdən, komandirlərdən öyrəndi. Hərbi məktəbdə oxuyarkən Sənan kursant yoldaşları, komandirləri və müəllimləri arasında çalışqanlıq, düzgünlüyü və etibarlılığı ilə seçilirdi.

İllər keçdi. Nəhayət, Sənanın oxuduğu kursun arzuladığı il - 2012-ci il gəlib çatdı və zabit kimi ordu sıralarına daxil olmağa hazırlaşan gənclərə ilk hərbi rütbə - leytenant rütbəsi təqdim olundu. Yeni hərbi rütbəsinə aldıqdan sonra, Sənanı və onun zabit yoldaşlarını Təlim və Tədris Mərkəzinə 1 illik zabit təkmilləşdirmə kursuna yolladılar. Bu kursda oxuyan gənc zabitlər kiçik komandir heyətinə daxil olmaq üçün, müxtəlif bilikləri və TTM-in nəzəndə olan poliqonda silah və texnikalardan atəş atmaq sirlərini təcrübədən keçirdilər. 2013-cü ildə 1 illik təkmilləşdirmə kursunu bitirdikdən sonra, gənc zabit Sənan Qasimov Aqcabədi rayonunda yerləşən "N" sayılı hərbi hissəyə xidmətə yollandı.

Leytenant S.Qasimov 5 il ərzində hərbi məktəbdə və təlim mərkəzində qazandıqı bilikləri, xidməti dövründə təcrübədə həyata keçirməyə başladı.

Bir neçə il ərzində gənc zabit, rəhbərlik etdiyi şəxsi heyətin və komandirlərin rəğbətini qazana bilmişdi. Əsgər və zabitlər Sənanı özlərinə doğma bir insan kimi qəbul etmişdilər. Onun gördüyü bütün işlərə ciddi və məsuliyyətlə yanaşması, şəxsi heyət arasında ayrır-seçkilik yaratmaması, hamının diqqət mərkəzində idi.

Bu gənc zabitimiz, 2016-cı ildə baş vermiş aprel döyüşlərində yaxından iştirak edərək, öz igidliyi və cəsarəti ilə fərqlənmişdir. Komandanlıq göstərdiyi layiqli xidmətə görə, 2019-cu ildə təqim komandiri Sənan Qasimovu batareya komandiri vəzifəsinə yüksəltdiyi.

30 ilə yaxın gözlədiyimiz Vətən müharibəsi, 27 sentyabr 2020-ci ildə Ermənistan silahlı birləşmələrinin hücumunun qarşısı alınmaq və Ali Baş Komandanın əks-hücum əmrinin verilməsi ilə başladı.

Digər zabit yoldaşları kimi, batareya komandiri kapitan Sənan Qasimov da vəzifə borcunu yerinə yetirmək üçün II Qarabağ müharibəsinə qatıldı. I Qarabağ müharibəsindən bu yana Kəlbəcər istiqamətində, bir neçə strateji yüksəklik düşmən nəzarətində idi. Ordumuzun igid zabit və əsgərləri bütün cəbhə boyu vuruşur, düşməne sarsıdıcı zərbələr endirir, artilleriyaçılarımız isə irəliləyən qoşunlarımıza atəş dəstəyi verirdilər. Kapitan Sənan Qasimovun xidmət etdiyi bölmə Murov dağı istiqamətində düşmənlə vuruşurdu. Sənanın bölməsi erməni digərlərini

başlarına "od yağdıraraq" onların öz mövqelərini tərk edib qaçmalarına səbəb olmuşdu. Həmin döyüşlər zamanı Sənan yaralanmışdı. Yaralı olmasına baxmayaraq təxliyə olunmasına razılaşmırdı. Yaralı olmasına baxmayaraq döyüşü davam etdirirdi. Tabeliyində olan əsgər və zabitlər onu belə cəsur və qorxmaz zabit, komandir və əsl Vətən oğlu kimi yadda saxladılar.

Təlim və Tədris Mərkəzində Sənanın müəllimi olmuş və hazırda Milli Müdafiə Universitetinin Hərbi İdarəetmə İnstitutunda fakültə rəisi vəzifəsində çalışan polkovnik Telman Şahbazov, bizimlə keçmiş dinləyici haqda xatirələrini bölüşdü: - "Sənan Qasimov mənim yad-

ğından azad olunması xəbərini eşidirdik. Biz bu qələbələri böyük sevinclə qarşılayaraq qürur hissi keçirdik.

Nəhayət, 2020-ci ilin noyabr ayının 8 gəlib çatdı. Azərbaycan Ordusu bizə 1994-cü ildən bəri düşmən üzərində gözlədiyimiz böyük qələbənin sevincini yaşatdı. Ermənistan ordusu darmadağın edildi, böyük sayda silah-sursat, hərbi texnika qənimət götürüldü, işğalda olan və yolumuzu çoxdan gözləyən torpaqlarımız azad oldu. Bu qələbədə Sənan Qasimovun rəhbərlik etdiyi batareyanın da öz payı var idi.

Peşəkar artilleriyaçı zabitimiz mayor Sənan Qasimov, Vətən müharibəsindən sonra da, şəərəfli xidmətini davam etdirmişdir. O, bir sıra uğurlu əməliyyatlarda iştirak etmişdir. Komandanlığın və şəxsi heyətin rəğbətini qazanan artilleri-

ya divizionun qərargah reisi mayor Sənan Qasimov, 2023-cü ilin sentyabr ayının 19-da, Ağdərə istiqamətində aparılan lokal xarakterli antiterror əməliyyatlarının birində, düşmən tərəfindən atılan mərminin qəlpəsinə tuş gələrək şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

Şəhid olan mayor Sənan Qasimov Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni, "Kəlbəcər azad olunmasına görə" və "Vətən uğrunda" medalları ilə təltif olunmuşdur.

Özündən sonra şəhid zabitimiz bizə üç azyaşlı oğlunu - Kənan, Nəriman və Rəvani əmanət qoymuşdur. Onları qağdı ilə böyütmək isə bizlərin üzərinə düşür.

Azərbaycan xalqı Sənan Qasimov kimi minlərlə şəhid və qazilərimizin qanı bahasına, illərlə gözlədiyini zəfər günlərini yaşadı. Sənan kimi Vətən oğullarının əziz xatirəsi, ordu sıralarında xidmətini davam etdirən igid hərbiçilərin və mərd xalqımızın qəlbində daim yaşayacaqdır.

*E.olan zabit
İsmayıl Abdullayev*

Ötən həftə ABŞ Prezidenti Co Baydenin uzun müddətli izlədiyi fəal beynəlxalq siyasətin davamı olsa da, onun vaxtı ABŞ-nin xarici siyasətinin daxili siyasi debatların kölgəsində necə davam etdiyini göstərən başqa bir nümunədir.

ABŞ-in iddialı yardım siyasəti

Bu paket, hər şeydən əvvəl, Baydenin uzun müddətli izlədiyi fəal beynəlxalq siyasətin davamı olsa da, onun vaxtı ABŞ-nin xarici siyasətinin daxili siyasi debatların kölgəsində necə davam etdiyini göstərən başqa bir nümunədir.

Bayden administrasiyası bu paketi aylar əvvəl Konqresin təsdiqinə təqdim etsə də, uzun müddət heç bir nəticə əldə edilmədi. Paket Senatda və Nümayəndələr Palatasında bəzi Respublikaçı üzvlər tərəfindən ABŞ-nin öz sərhəd təhlükəsizliyi ilə bağlı kifayət qədər tədbir görmədiyini səbəbi ilə müzakirə edilirdi. Bu baxımdan sözügedən yardım paketi ABŞ-nin daxili siyasəti üçün bir materiala çevrilmişdi.

Son illərdə ABŞ-nin xarici siyasəti daha çox daxili siyasət müzakirələrinə səbəb olub. Bu vəziyyətin bir çox səbəbi müzakirə olunsay da, əsas səbəb kimi ABŞ-nin bir növ "təhlükəsiz" mühitdə hərəkət etməsi göstərilə bilər. Birləşmiş Ştatlar beynəlxalq təhlükəsizlik məsələlərində daha az təzyiç hiss edir, çünki onun mövcudluğu üçün həyatı təhlükə yarada biləcək başqa rəqib qütb yoxdur. Bu, daxili siyasətə xarici siyasətə daha çox təsir etmək üçün imkan yaradır. Əks halda, ani və ciddi təhlükəsizlik təhdidləri steril daxili siyasi müzakirələri alt-üst edərdi.

ABŞ-nin 95 milyard dollarlıq hərbi yardım paketi nəyi göstərir?

kəşizlik məsələlərində daha az təzyiç hiss edir, çünki onun mövcudluğu üçün həyatı təhlükə yarada biləcək başqa rəqib qütb yoxdur. Bu, daxili siyasətə xarici siyasətə daha çox təsir etmək üçün imkan yaradır. Əks halda, ani və ciddi təhlükəsizlik təhdidləri steril daxili siyasi müzakirələri alt-üst edərdi.

Mübahisəli sahələr

İsrailə yardım məsələsində ABŞ-də ciddi fikir ayrılığı yoxdur. Tayvan Çinlə rəqabətin bir hissəsi olduğu üçün respublikaçıların bu məsələdə ciddi etirazları yoxdur. Bununla belə, Ukrayna məsələsi kifayət qədər mübahisəlidir. Əslində, sonuncu paketdəki yardımın böyük hissəsi Ukraynaya gedir. İqtisadi yükü səbəbindən Ukraynaya nə Avropa müttəfiqləri, nə də Respublikaçılar tərəfindən yardıma o qədər də dəstək yoxdur.

ABŞ-nin Ukraynaya hərbi yardımını iki hüquqi mexanizm vasitəsilə həyata keçirilir. Bunlardan biri Prezidentin Resursların Azaldılması Səlahiyyəti (PDA), digəri isə Ukraynanın Təhlükəsizliyinə Yardım Təşəbbüsüdür (USAI). PDA Prezidentə Konqresin icazəsi olmadan ABŞ ordusunun anbarından silahları fəvqəladə hallarda digər ölkələrə ötürməyə icazə verir. Bu, artıq ABŞ Prezidentinə verilmiş səlahiyyət olduğundan, Konqresə bildiriş vermək kifayətdir.

PDA-dan fərqli olaraq, USAI ABŞ hökumətinə Birləşmiş Ştatlar müdafiə sənayesi şirkətlərindən yeni alışlar etmək və Ukraynaya hərbi dəstək vermək imkanı verir. Son paketdə Ukraynaya verilən dəstəyin 6 milyard dolları USAI çərçivəsində olacaq. Bu dəstək əsasən uzunmüddətli döyüş ehtiyaclarını ödəmək üçündür. Digər tərəfdən, paketin 23 milyard dollarlıq hissəsi PDA çərçivəsində əhatə olu-

nacaq.

Ukraynaya hərbi yardımın əhəmiyyətli bir hissəsi PDA çərçivəsində həyata keçirilib. Lakin bu vəziyyətin ABŞ ordusunun döyüş hazırlığı tələblərini təhdid edəcək səviyyəyə çatacağından ehtiyat edilirdi. Ötən illik hücumdan istənilən nəticənin əldə olunmaması və şərq torpaqlarında müharibənin kəşkilənməsi Ukrayna üçün daha çox silah və sursata ehtiyac yaradırdı. Bu nöqtəyi-nəzərdən Ukraynaya verilən silahları ordu ehtiyatlarından əvəz etmək üçün ayrıca fond lazım idi. PDA çərçivəsində paketin bu 23 milyard dollarlıq hissəsi bunu əhatə edəcək. Deməli, bu pul birbaşa Ukraynaya getməyəcək.

Bu mənada demək lazımdır ki, ABŞ-nin hərbi yardımının həm də iqtisadi siyasəti var. Xüsusilə Ukraynaya edilən yardım sayəsində 37 ştatda ABŞ-nin müdafiə sənayesi infrastrukturuna da töhfə verilir. Əslində, demokratlar respublikaçıların "vergilərimiz xarici ölkələrə gedir" ritorikasına

qarşı "bu yardım əslində ABŞ iqtisadiyyatını qidalandırır" ritorikasını önə çəkirlər. Çünki silah sifarişləri və tenderlər iş və investisiya imkanları yaradır və bir çox sahələrdə sənayeyə canlandırıcı təsir göstərir. Bəzi dairelər bunu hətta ABŞ müdafiə sənayesi üçün böyük stimül fürsəti kimi qiymətləndirirlər. Təbii ki, bu yanaşmanın ABŞ cəmiyyətini xarici hərbi yardıma inandırmaq məqsədi daşdığını vurğulamaq lazımdır.

Nəticədə Bayden administrasiyası Ukrayna, İsrail və Tayvan kimi ölkələrə yardımını öz dostları və rəqibləri üçün mühüm signal kimi görür. Bayden müttəfiqlərinə ABŞ-nin köməyə gələcəyini bildirir, rəqiblərinə isə bir növ gələcəyə hesablanmış hədə-qorxu gəlir. Lakin bu rəqiblərin ABŞ üçün həyatı təhlükə yarada biləcək gücə malik olmaması həm də daxili məsələlərin ABŞ-nin xarici siyasətinə daha da təsir göstərməsinə zəmin yaradır.

Sevinc ƏLİYEVƏ

Kosaçov-Kalaşnikov çütlüyünün Bakı səfəri Ermənistanın təxribatlara hazırlığı ilə bağlıdır?

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev mayın 2-də Rusiya Federasiyası Federasiya Şurasının sədr müavini Konstantin Kosaçovu və Dövlət Dumasının MDB işləri, Avrasiya iqtisadiyyatı və həmvətənlərlə əlaqələr komitəsinin sədri Leonid Kalaşnikovu qəbul edib.

Moskvada demək olar bir iş günü davam edən Vladimir Putin-İlham Əliyev danışıqlarından sonra Rusiya rə-

milərinin Bakıya səfəri təəccüblü deyil. Prezidentlərin əldə etdikləri əsas razılaşmalar praktiki görünüşə gətirilir, bununla yanaşı bir sıra regional məsələlərin müzakirəsi baş tutur.

Bu baxımdan, Kosaçov-Kalaşnikov çütlüyünün sırf siyasi missiyası da ola bilər. Üstəlik, onlar iki mühüm hadisə fonunda Bakıya göndəriliblər. Birincisi, şübhəsiz ki, Almatıda Azərbaycan-Ermənistan nazirlər görüşü razılaşmasıdır, xüsusilə bununla bağlı Qazaxıstan Prezidentinin bəyanatı müey-

yən dərəcədə Azərbaycan-Ermənistan tənzimləməsi və demarkasiyasının hüquqi əsasını müəyyənləşdirir, 1991-ci il dekabrın 21-də imzalanmış Alma-Ata Bəyannaməsinin tarixini vurğulayır.

İkinci hadisə Ukrayna Ali Radası sədrinin müavini Olena Kondratyukun Bakıya səfəridir. Yeri gəlmişkən, ötən aylarda bir neçə dəfə İlham Əliyevlə həmrəylik ifadə edən, bütün "qırmızı xətlər"i keçmiş Ermənistan və onun hakimiyyətinə qarşı münasibət məsələsində Kosaçov və Kalaşnikov Bakıya hansı mesajı çatdırıb?

Almatıda artıq razılaşdırılmış Ceyhun Bayramov-Ararat Mirzoyan görüşü Moskvanı maraqlandırmır desək böyük səhv etməmiş olarıq. Xüsusən Ukrayna Almatıdakı görüşü dəstəklədiyini bildirib, ötən gün isə ABŞ Dövlət Departamentinin rəsmi nümayəndəsi dövlət katibi Entoni Blinkenin Ermənistan-Azərbaycan böhranının həllində iştirak etdiyini açıqlayıb. Almatı görüşü razılaşmasının elan edilməsindən əvvəl Böyük Britaniyanın Xarici İşlər Nazirliyinin Qazaxıstan səfə-

ri də diqqət çəkir.

Mərkəzi Asiya ölkələri münasibətlərin qarşılıqlı təhlükəsizlik təminatları əsasında tənzimlənməsinə keçiblər ki, bu da proqnozlaşdırılır, regional inteqrasiyanın institusionallaşmasına gətirib çıxarmalıdır. Görünür, rusiyalı politoloq Tarasovun Ermənistan-Azərbaycan danışıqlarının Qərb platformasının ləğvi və postsovet ərazisinə qayıdışın Moskva üçün məqbul olması ilə bağlı müşahidəsi reallıqdan uzaqdır. Bəzi ekspertlər düşüncələr ki, Ermənistan-Azərbaycan tarixi barışıq Cənubi Qafqaz "iqtisadi və kommunikasiya konfederasiyası"na çevrilə bilər və hər iki halda Rusiyanın regional deyil, qlobal-geosiyasi maraqları sarsılır.

Digər tərəfdən, İrəvanın razılaşdırılmış görüşdən imtina etməsi bütün aspektlərdə son dərəcə fəvqəladə və qalmaqallı olacaq, Paşinyan danışıqları uğursuz etmək üçün həmişə səbəb tapa bilər. Eyni zamanda, Ermənistan müdafiə nazirliyi hazırlıq planına əsasən, təlim toplanışlarının keçirilməyini açıqlayıb. Ermənistan və Azərbaycanın sülhə həmişəkindən daha yaxın olduğunu söyləmək və ordunu hazırlıq vəziyyətinə gətirmək bir araya sığmır.

Asif CƏFƏRƏV
Ordu.az

Bayden-Ərdoğan görüşünün baş tutmaması Putinin Türkiyə səfərini tezləşdirir?

“Reuters” türk rəsmiyyə istinadən bildirir ki, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mayın 9-da ABŞ Prezidenti Co Baydenin qonağı olmalı olduğu Vaşinqtona getməyəcək.

“Hürriyyət”in mənbələrinə görə, Ərdoğan HƏMAS-ın siyasi qanadının lideri İsmayıl Haniyə ilə görüşünün əsas məqsədinin İraq və Suriyada yeni hərbi əməliyyatlarla bağlı ABŞ ilə razılığa gəlmək olduğunu bildirdilər. Səfər baş tutmayacaq və bu, ABŞ tərəfinin Yaxın Şərqdə yeni eskalasiyaya razı olmadığını deməyə əsas verir.

rüşdüyü üçün İsrail Ərdoğanın ABŞ səfərinə mane olub. Göründüyü kimi, Ağ Evin qərarı Ərdoğan üçün böyük sürprizdir. “Milliyet” İstanbulda keçirilən “Qüds Parlament Platforması” konfransında onun etdiyi çıxışın əsas tezislərini çatdırıb.

Ərdoğan ABŞ və Avropa ölkələrinin səlahiyyətlilərinə son dərəcə sərt qiymətləndirmələr səsləndirir.

“Keyr, dünən biz yalnız ikitərəfli məsələlərimizi və Cənubi Qafqazdakı vəziyyətlə bağlı məsələləri müzakirə etdik. Rusiya-Ukrayna müharibəsinin necə başa çatacağını bilmirəm. Əgər kimsə bilirsə, yaqın ki, Nobel Sülh Mükafatına namizəd olmalıdır. Düşünürəm ki, indi bunun necə başa çatacağını heç kim bilmir. Amma mən bunu belə deyirdim, nə vaxtsa bitəcək, çünki müharibələr gec-tez dayanır. Təcrübəmizdən deyə bilərəm. Biz 1994-cü ilin mayında atəşkəs sazişini imzalayanda, əslində, müharibə dayanmadı. Beləliklə, Rusiya ilə Ukrayna arasında oxşar bir vəziyyət ola bilər”.

Bunu aprelin 23-də ADA Universitetində “COP29 və Azərbaycan üçün Yaşıl Baxış” mövzusunda beynəlxalq forumda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev deyib.

İlham Əliyevin forumda qeyd edib: “Bizdən istənilsə də, biz Ukraynaya silah vermirik, bunu açıq şəkildə deyə bilərik, etməyəcəyik. Humanitar yardım - bəli, silah - yox, bu, mənim cavabımdır. Etnik, dini baxımdan bir-birinə çox yaxın olan iki xalq üçün bu, böyük faciədir. Müharibədən qaçmaq şansı var idimi? Məncə, var idi. Əvvəlki illərdə Ukrayna liderlərinin Rusiya ilə normal münasibətlər qurmaq şansı var idimi? Tam əminəm ki, var idi”.

Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı

Azərbaycan təcrübəsindən yaranmış təklif, üçüncü variant yoxdur

Ruslan Polovinkonun ailəsi Xarkovda yaşayır. O, hərbi pilot idi. Ukraynalı pilot Yuri Bəliçenko bir neçə il Ermənistan tərəfindən həbsdə saxlanılıb. Qarabağ müharibəsinin birinci mərhələsində çoxlu ukraynalı Azərbaycan tərəfində vuruşub. Azərbaycan bunu unutmur və hər zaman dəyərləndirir. Ukrayna müharibəsinin ilk günlərində ölkəmizin ilk humanitar yardımları buna sübutdur.

Hər iki ölkə GUAM-ın üzvüdür, bu isə MDB-yə əks-çəki olan strukturdur, Avropa İttifaqının himayəsi altında yaradılıb və Ukrayna, Moldova, Gürcüstan və Azərbaycanı birləşdirir. Yeri gəlmişkən, Azərbaycan bu il GUAM-ın sədridir. Təşkilatın zirvə toplantısı keçirməsi və Rusiya-Ukrayna müharibəsi ilə bağlı siyasi bəyanat qəbul etməsi planlaşdırılırdı. Belə bir tədbirin isə Rusiya-Ukrayna müharibəsi zamanı təşkil olunması sadələşmələr olardı.

Prezident İlham Əliyev forumda, həmçinin bildirib: “Hisslərimiz tamamilə aydındır. Bu faciəni izləyən bütün insanlar kimi, biz də eyni hissələr keçiririk. Sevdiklərini itirən ailələrlə, günahsız qurbanlarla bərabər, uşaqların necə öldüyünü görəndə kədərlənirik, hissələrimiz hər bir normal insanın hissələri ilə tamamilə eynidir. Biz nə edə bilə-

rik? Mən artıq Rusiya-Ukrayna ilə bağlı sualda buna cavab verməyə çalışdım. Edəcəyimiz şey çox deyil. Biz regionun bir hissəsi deyilik və əgər region ölkələri qonşu ölkələrə heç nə edə bilmirlərsə, biz nə edə bilərik? Təəssüf ki, onlar da heç nə edə bilmirlər”.

Rəsmi Bakı iki qonşu xalqın faciəsi üzərindən dividend qazanmağa çalışmış və neytrallıq mövqeyindən çıxış edir. Azərbaycan Prezidenti “Müharibədən qaçmaq şansı var idimi? Məncə, var idi” deməklə, əslində bir çox mətləblərə işıq salır.

Buna uyğun olaraq, çox güman ki, HƏMAS lideri Haniyə ilə görüş Moskvanın leyhinə olan addımlardır. Ərdoğan ilin əvvəlindən ən azı iki dəfə açıq şəkildə Vladimir Putinə gözlədiyini deyib, lakin Moskva ara verməyi seçib. Bayden-Ərdoğan danışıqlarının ləğvi Putinin Ankara səfərinə zəmin yaradıbmı? Türkiyə Prezidentinin İraq və Suriyanın şimalında hərbi əməliyyatlarla başlamaq planı Moskva tərəfindən təsdiqlənəcəkmi?

Bəs İran? İran Prezidenti bu həftə İslamabada səfər edib. Pakistan Türkiyənin strateji müttəfiqidir, Azərbaycanla da sıx əlaqələrə sahibdir. Görünür, Türkiyənin Yaxın Şərqdəki liderliyi ABŞ və kollektiv Qərb tərəfindən düzgün başa düşülmür. Cənubi Qafqaza da şamil olunacaq Rusiya-Türkiyə-İran razılaşması ola bilərmi?

Şəhidlər xiyabanının ilk "sakinini"

Həyatda elə igidliklər var ki, onu səssiz qəhrəmanlıq da adlandırmaq olar. Bu qəhrəmanlıqları göstərən oğullar heç zaman düşünmürlər ki, onlar qəhrəmanlardır.

Düşünürlər ki, öz borclarını yerinə yetirirlər. Bu qəhrəmanlar heç vaxt sinələrinə döymürlər ki, mən qəhrəmanam. Onlar heç bir mükafat ummurlar. Zaman özü verir onların qiymətini və özlərindən xəbərsiz yazılırlar xalqın yaddaşına, tarixinə. Bu da əbədiyaşarlıq deməkdir. Yalnız mərd, xalqını və Vətəni böyük məhəbbətlə sevən qartal timsallı insanlar yüksələ bilərlər bu uca zirvəyə. Belə ömür şərəflidir, əbədidir. Həyatda şücaətlər göstərən, Vətən naminə çarpışan qəhrəmanların adı xatirələrdə yaşayır, onların şərəfinə abidələr ucaldılır, eməlləri barədə şeirlər yazılır, mahnılar, dastanlar qoşulur.

Belə qəhrəmanlardan biri də Babayev Tale Bəyənulla oğludur. O, 1964-cü ildə Oğuz (keçmiş Vartaşen) rayonunun Yaqublü kəndində anadan olmuşdu. Ağdərənin və Güllüdağın gül ətirli və saf ha-

vasını uda-uda, mayası halallıqdan yoğrulmuş bir ailədə böyümüşdü. Kiçik yaşlarından atasını itirmişdi.

Kənddəki orta məktəbinin VIII sinfini bitirəndən sonra ehtiyac üzündən təhsilini qi-yabi formada davam etdir-məklə "Azərbaycan" sovxozunda işə girmişdi. Bir neçə il heyvandarlıq sahəsində çalışmışdır.

1984-1986-cı illərdə Qazaxıstanın Semipalatinsk şəhərində həqiqi hərbi xidmətdə olmuşdur. Hərbi xidmətini başa vurandan sonra bir neçə il Rusiyanın müxtəlif şəhərlərində yaşamış və işləmişdi.

1991-ci ildə doğma kəndi Yaqubluya qayıtmışdı. 1992-ci ilin mart ayında könüllü olaraq qardaşı Tehranla birlikdə cəbhəyə yola düşmüşdü. Onların rotası Şuşa rayonunun Kosalar kəndini müdafiə edirdi.

1992-ci ilin mart ayının 29-da səhər tezdən rotaya düş-mən hücumunu qabaqlamaq üçün hücum keçmək əmri verildi. Müxtəlif istiqamətlərdən hücum başladı. Həmin qanlı döyüşün iştirakçılarından A.Əliyev deyir: "Döyüş-dən bir gün əvvəl Talenin diş ağrıyırdı. Onu müalicə üçün Şuşaya göndərmişdilər. Lakin Tale Şuşada bir gün qalıb geri qayıtdı. Mən ona bir neçə günlüyə icazə alıb ailəsinə baş çəkməsini təklif etdim. Lakin o dedi ki, mən sizi burada - düşmən qarşısında qoyub gedə bilmərəm. Əməliyyata hazırlıq günü diş ağrısından sifəti şişdiyi üçün komandir onu döyüşdən azad etmək istədi. Lakin Tale and içdi ki, özünü lap yaxşı hiss edir. O,

bizim ən cəsur və qorxmaz döyüşçülərimizdən idi. Ürəyində böyük Vətən sevgisi, düşməne dərin nifrət vardı. Düşmənlə döyüşü səbirsizliklə gözləyirdi..."

Qardaşı Tehranın söylədiklərindən: "Biz Kosalar kəndini müdafiə edirdik. Kəndin ətrafındakı postların birində mövqe tutmuşduq. Təxminən 80 nəfərlik canlı qüvvəmiz vardı. Düşmənin hücumunu qabaqlamaq üçün 1992-ci ilin mart ayının 29-da səhər tezdən döyüşə başladığımızı." Müxtəlif istiqamətlərdən hücum başladı. Bir neçə düşmən postunu darmadağın etdik. Er-

mənilər məcbur olub yaxınlıqdakı qayalıqlara çəkildilər. Atəş altında qaldığımızı görə qayalıqlara qalxa bilmirdik. Mən qardaşım Taledən ayrı düşmüşdüm.

Atəş altından çıxmaq üçün bir qədər geri çəkildik. Bu zaman qardaşımın qəhrəmancasına həlak olduğunu bildim. Düşmənlər onun meyitini götürməyə imkan vermir, aramsız atəş açırdılar. Silah yol-

daşlarım Tofiq, Namiq və İlhamın köməyi ilə qardaşımın cəsədini döyüş meydanından çıxara bildik. Artıq günorta idi. Döyüş isə davam edirdi. Biz qələbə çalmaq üzrə idik..."

Bu Talenin son düşüüşü oldu. O, Vətən uğrunda öz canını qurban verdi. Allah dərgahına - şəhidlik zirvəsinə uçaldı.

Tale Oğuz şəhərindəki Şəhidlər xiyabanında dəfn olunmuş ilk şəhiddir. Onun bu torpaqda uyumağa hamıdan çox haqqı vardır. Onun dəfn olduğu şəhidlər xiyabanı bu gün bütün oğuzluların müqəddəs ziyarətگاهی və and yeridir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 13 dekabr 1993-cü il tarixli 606 sayılı qərarı ilə T.Babayevin adı təhsil aldığı Yaqublü kənd

tam orta məktəbinə verilmişdir. Məktəbdə şəhid T.Babayev şərəfinə xatirə abidəsi düzəldilmiş və xüsusi guşə hazırlanmışdır.

Məktəbin şagirdləri tez-tez xatirə abidəsinin önünə tər gütdəstələri qoyaraq qəhrəmanın xatirəsini əbədi yaşadacaqlarına və Vətəni onun kimi sevcəklərinə and içirlər.

İmran VERDİYEV
Şəhidin müəllimi,
Əməkdar müəllim